

Sammendrag

En blogg kan ses på som en forlengning av den klassiske hjemmesiden, men med mulighet for hyperlenking og kommentarer. Deliberativ demokrati setter fokus på samtaleets funksjon for demokratiet, et mål om å oppnå konsensus. Bloggen som forum kan ses på som en folkelig form for å benytte seg av ytringsfriheten, men brukes den som en deliberativ samtale? Og hvilken rolle spiller samtale for demokratiet? Så lenge man forholder seg til svensk lov kan man publisere hva man vil på sin egen blogg. Men fungerer blogg som det samtalsverktøyet som deliberativ demokrati har som sitt ideal?

Bloggen er ikke et ideelt medium sett med deliberative øyne, men har likevel mange kvaliteter for samtale og diskusjon. Sveriges regjering har likevel ikke tenkt på eller tatt i bruk bloggen som et verktøy for å fremme deltakelsen og samtale i samfunnet, som de uttalt ønsker å gjøre.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Kapittel 1: Innledning	6
1.1 Intensjon [syfte] & problemformulering	6
1.2 Grunnleggende begrep	7
1.2.1 Demokrati	7
1.2.2 Blogg	8
1.2.3 Medborger	9
1.2.4 Likestilling [jämlikhet]	10
Kapittel 2: Metode	11
2.1 Valg av metode	11
2.1.1 Pilotundersøkelse	12
2.1.2 Bloggundersøkelsen	12
2.1.3 "For å studere bloggere må man bli en blogger"	14
2.1.4 Avgrensning	14
2.2 Validitet/reliabilitet	14
2.3 Generalisering	15
2.4 Refleksivitet	16
2.5 Statlige publikasjoner/regjeringsmateriale	16
2.5.1 Mail til justisdepartementet	16
2.6 Min posisjon [vitenskapelig perspektiv]	17
Kapittel 3: Teori	18
3.1 Deliberativ demokrati	18
3.1.1 Den liberale tradisjonen: politikk som et "marked"	18
3.1.2 Den republikanske tradisjonen: politikk som et "forum"	18
3.1.3 Forskjeller og likheter mellom den liberale og den republikanske tradisjonen	19
3.1.4 Deliberativ demokrati: en kombinasjon og et nytt alternativ	19
3.2 Online journalistikk	22

Kapittel 4: Analyse	25
4.1 IT & Demokratiarbeid i den svenske regjeringen	25
4.2 Svensk ideal om deliberativ demokrati sammenliknet med Habermas teori om deliberativ demokrati.	28
4.3 Blogg i forhold til Deuze`s teori om blogg	29
4.4 Blogg i praksis	31
4.5 Blogging utfordrer samfunnet	32
1) Blogg som politisk forum	32
2) Blogging utfordrer den tradisjonelle journalistikken	34
3) Blogg som underholdning	38
4.6 Hvordan bloggere bruker bloggen sammen liknet med Habermas teori om deliberativ demokrati	38
4.6.1 Digital divide	46
4.7 Kan blogg brukes som et virkemiddel for å øke deltakelsen i, og dermed skape et mer likestilt og medborgerlig, samfunn?	47
 Kapittel 5: Sluttsats	 49
 Kapittel 6: Referenser	 52
Trykte kilder:	52
Statlige publikasjoner:	53
Artikler:	53
Artikler fra internet:	54
Internetsider:	54
Blogger:	55
 Kapittel 7: Bilag	 56
Bilag 1: Appendix - Gestaltande eksamensarbeid	56
Bilag 2: svenske frågor bloggarna	58
Bilag 3: norske spørsmål til bloggerne	59

Kapittel 1: Innledning

Min interesse for blogg oppdaget jeg i forbindelse med en oppgave jeg skulle skrive om digital journalistikk. Jeg hadde hørt mye om blogg og tenkte at jeg nå skulle benytte sjansen til å lære mer om og forstå hva det innebar å blogge. Jeg startet min første blogg på Dagbladet.no med et langt innlegg der jeg sammenliknet Habermas og den offentlige sfæren med hvordan blogging fungerer. Det kom inn mange interessante kommentarer og svar på mitt blogginnlegg, og et par timer senere oppdaget jeg at min blogg var med på førstesiden av avisen. Disse faktorene skapte sammen en interesse for å undersøke mer om fenomenet blogg og hvilke konsekvenser det får for oss vanlige medborgere, men også om det skaper noen konsekvenser for staten og samfunnet i sin helhet.

Flere med meg (jmf Thompson, 2001) mener at vi må bevege oss bort fra den klassiske modellen om hva offentlig liv skal være, som preges av at mennesker møttes på samme plass og samme tid for å diskutere. Internet er et eksempel på at de nye medieformene i hovedsak er *ikke-lokaliserte* og *ikke-dialogiske*. Med det menes at de ikke er knyttet til noe spesielt tid og sted, samt at produsenter og mottakere av mediebudskap ikke nødvendigvis fører noen dialog med hverandre.

Med digitale medier har man fått muligheter som vi aldri tidligere har hatt, og jeg vil påstå at man idag er ledd nærmere mediene i forhold til tidligere. Man kan idag gå direkte til mediene for eksempel i form av å opprette en blogg og publisere sine synspunkter direkte, uten noen form for innblanding eller redigering fra journalister etc. Gjennom framveksten av internet har vi sett en kommunikasjonsrevolusjon, hvor stadig nye former for interaksjon og deltakelse oppstår. Får dette konsekvenser får for vår følelse av å leve i et deltakende demokrati?

1.1 Intensjon [syfte] & problemformulering

Min problemformulering bygger på hypotesen om at jo flere som blogger desto mer demokratisk blir bloggen som forum. Dette er også hypotesen som mitt gestaltende arbeid bygger på.

Intensjonen med eksamensarbeidet er å utifra et demokratisk perspektiv se på blogging som fenomen utifra det demokratiidealet som Sveriges regjering strever etter å ha.

For å oppnå denne intensjonen stiller jeg to spørsmål:

1) Hvordan kobler den svenske regjeringen sitt policymål for deliberativt demokrati til ny informasjons- og kommunikasjonsteknikk?

2) Blir blogg som forum brukt på linje med tankene om hvordan et deliberativt demokrati bør fungere?

Disse to spørsmålene leder sammen fram til spørsmålet *kan blogg brukes som et virkemiddel for å øke deltakelsen i, og dermed skape et mer likestilt og medborgerlig, samfunn?* [Kan man använda blogging som en insats för ett ökat och mer jämlikt medborgerligt samhälle?].

Fokus ligger altså på den svenske regjeringens uttalte demokratiideal samt på bloggere og hvordan de anvender seg av bloggen som forum i forhold til teorier om deliberativt demokrati.

Utgangspunktet er regjeringens arbeid med IT& demokrati, en slags drøm om et *interaktivt demokrati*, med sterk tro på diskusjon og åpenhet om diskusjonene bak hver beslutning. Emnet blogg/demokrati vil først og fremst bli diskutert med utgangspunkt i de teknologiske forutsetningene vi har i Norge/Sverige idag.

Jeg vil diskutere og argumentere for hva som taler for og hva som taler mot at blogg kan fungere som et forum som fremmer enkeltindividens stemme [röst] og hvorvidt dette tjener bloggerens rolle som medborger samt om det tjener demokratiet.

Stadig flere mennesker benytter seg av blogging for å uttrykke sine meninger og synspunkter. Har blogging i teorien noen konsekvens for demokratiet? Eller har blogging som forum de egenskapene som regjeringen snakker om når de beskriver målet om et økt og mer likestilt medborgerlig samfunn, der samtalen og diskusjonen er idealet? Fungerer blogging som et forum for deliberative samtaler?

1.2 Grunnleggende begrep

For å forstå mitt valg av demokratimodeller i min analyse er det på sin plass med en bakgrunn om hvilke demokratiidealer som har preget og fremdeles preger vårt samfunn. Det kan også være bra å vite hva en blogg er og hvordan den fungerer. På denne måten kan leserne få den informasjonen som er nødvendig for å forstå og følge utviklingen videre i oppgaven.

Begrepet *medborger* og *likestilt* [jämlikhet] er ord som kommer til å gå igjen i hele oppgaven og det er derfor viktig at man har et felles utgangspunkt av hva som menes med begrepene.

1.2.1 Demokrati

”Demokrati har i slutet av 1900-tallet blitt den ide – till synes den enda idén – som kan garantera att den politiska makten utövas på ett legitimt sätt” (Thompson, 2001:307). Demokratiet har sitt utspring fra 500-tallets Aten, men det var først på slutten av 1700-

tallet at det demokratiske idealet ble utviklet til et prinsipp for organisering av den politiske makten. At medborgerne styrer over seg selv er en av demokratiets grunnleggende idèer. Dette er også en av de få tingene som forbinder dagens bruk av ordet demokrati med den antike sammenhengen.

Ordet demokrati brukes for å beskrive mange områder og nivåer i et samfunn. Det finnes ingen klar definisjon på demokrati, og man kan snakke om ulike former for demokrati. Blant annet økonomisk demokrati, beslutningsdemokrati og demokrati som livsform. Beslutningsdemokratiet omfatter politisk beslutningsdemokrati og organisasjonsdemokrati. Det politiske demokratiet kan bestå av en eller flere av de nevnte demokrati-typene kombinert på forskjellige måter. Dette leder til at vi får flere varianter av politisk demokrati, for eksempel politisk demokrati, sosialistisk, liberal eller konservativ demokrati. Mangfoldet er stort og det finnes ikke en enkel forklaring eller definisjon på hva politisk demokrati er, bør eller kan være.

I den vestlige delen av verden har vi det som pleier å kalles *liberal demokrati*. Rettigheter som ytringsfriheten, organisasjonsfrihet, rettsikkerhet, maktdeling etc blir oppfattet som forutsetninger for demokrati. Dette vil jeg komme tilbake til i kapittel 3, teoridelen om deliberativ demokrati.

1.2.2 Blogg

Hva er en *blogg*? Hvordan fungerer den rent teknisk? Det er viktig å forstå hvordan en blogg fungerer for å kunne sette den i et større sammenheng og analysere den mot demokratiidealer.

Man kan se på blogg som en nymotens hjemmeside på Internet. En stor forandring og utvikling fra en tradisjonell hjemmeside er at blogger idag ofte finnes på de store avisenes hjemmesider, eller på egne bloggsider eller diskusjonssider. De er dermed mer åpne for allmenheten og ikke minst lettere for allmenheten å finne enn en personlig hjemmeside.

En blogg er helt enkelt en artikkel som er tilgjengelig på internet. Å oppdatere en blogg kalles *blogging* og en som skriver en blogg kalles en *blogger*. Man kan velge om man vil være anonym eller skrive under fullt navn i den bloggen man registrerer eller kommenterer.

A blog is a personal diary. A daily pulpit. A collaborative space. A political soapbox. A breaking-news outlet. A collection of links. Your own private thoughts. Memos to the world. Your blog is whatever you want it to be. There are millions of them, in all shapes and sizes, and there are no real rules (www.blogger.com, 2006-03-20).

En blogg er en webside med kort kommentarer, organisert i omvent kronologisk rekkefølge med de siste postene først. Blogger blir ofte oppdatert ukentlig, daglig eller oftere

som hver time. Skillet mellom en blogg og en dagbok på nettet handler om lenker. Blogger har lenker, dagbøker har det ikke.

Det er ikke lenger en teknologisk barriere å publisere en blogg på internet (McIntosh, 2005:385). Man registrerer seg og deretter logger man seg inn på sin egen bloggkonto og skriver inn det man vil, inkluderer lenker om man vil etc. En blogg kan være skrevet av en enkeltperson, men det finnes også blogger skrevet av institusjoner, samt innenfor firmaers intranet, noe som blir mer og mer vanlig (Matheson, 2004:449). De aller fleste blogger er åpne for allmenheten.

Det finnes en rekke sider som er såkalte ”samlesider” av for eksempel svenske blogger. Man må selv registrere/*pinge* sin egen blogg her. På siden www.nyligen.se vises de svenske bloggene som nylig har blitt oppdatert. Her må man også selv pinge sin blogg så fort man har oppdatert den for å komme med på listen. Andre og liknende sider er www.knuff.se, www.intressant.se og www.bloggportalen.se.

Det finnes også bloggportaler der alle blir utplassert på et kart over Sverige, der man kan pinge sin blogg og gå inn og se hvilke andre bloggere som kommer fra samme område som en selv gjør (jmf <http://svensk.lemonad.org/>).

Ifølge Internetmarknadsføringsforetaket Intelliseeks søkemotor Blogpulse finnes det idag 27,231,007 identifiserte blogger, og det blir hver dag skapt 58,155 nye blogger (<http://www.blogpulse.com/>, 2006-04-29). Til sammenlikning er sju prosent av Norges befolkning daglig innom blogger, og så mange som 840 000 leser blogger minst en gang i uka. Hver tredje nordmann med nettilgang har formulert egne debattinnlegg på blogger (www.dagbladet.no, 2006-03-20).

1.2.3 Medborger

Om man slår opp ordet *medborgare* i på nationalencyklopedin online, får man som svar at det er ”person som innehar medborgarskap i viss stat” (www.ne.se, 2006-05-01). I denne oppgaven kommer jeg til å bruke uttrykket medborger som noe mer enn bare statsborgerskap [medborgerskap] i en stat, en medborger har rettigheter og er delaktig i ulike deler av samfunnet.

Ifølge det *logistiske* perspektivet er medborgeren først og fremst en medborger gjennom sine sivile, politiske og sosiale rettigheter. Det er mot staten og/eller politiske institusjoner i vid bemerkelse som rollen som medborger spilles (Olsson, 2002:81). Ifølge Olsson savnes det et komponent i dette bildet av medborgeren, nemlig en aktivitetskomponent, noe som gjenspeiler medborgerrollens delaktighet på mer informelle sener (Olsson, 2002:81).

Til tross for at jeg skriver denne oppgaven på norsk og ordet medborger ikke er et ord vi vanligvis bruker på norsk har jeg valgt å beholde ordet fordi det ikke finnes noen bra oversettelse til ordet med de egenskapene og rettighetene som jeg ovenfor har forklart.

1.2.4 Likestilling [jämlikhet]

”Alla individers lika värde. I politiska sammanhang avser termen ibland även individernas lika inflytande och lika sociala förhållanden” (www.ne.se, 2006-05-02). Med likestilling i denne sammenhengen legges fokus på like stor rett til stemmerett ved valg, og ikke minst like rettigheter og lik rett til innflytelse.

Kapittel 2: Metode

2.1 Valg av metode

Det første spørsmålet jeg vil besvare handler hvilket demokratiideal den svenske regjeringen jobber mot, og jeg vil under punkt 2.5 gå nærmere gjennom utvalget av material jeg har gått gjennom og analysert for å besvare dette spørsmålet.

Mitt eksamensarbeid er i hovedsak kvalitativt. Jeg har gjort en kvalitativ studie med en variant på en spørreundersøkelse [enkät]. I alt har jeg fått svar fra 54 bloggere. Undersøkelser av denne typen blir ofte sett på som kvantitativ forskning, men jeg har med min bloggundersøkelse letet etter *kvaliteter* og ikke kvantiteter. Man kan gjøre en kvalitativ analyse av alle former for spørreundersøkelser. Det handler om utformingen av den, åpenhet og sammenhenger som åpner opp for *dialog*. Mine blogginformanter har også hatt muligheten til å føre en videre dialog med meg etter at undersøkelsen var besvart, både gjennom mail men også gjennom min blogg, noe som blir beskrevet mer utførlig senere i metodedelen.

Jeg søker først og fremst etter forståelse, og ikke *generalisering* i normal forstand. Det som er interessant er å se ulikheter og kvaliteter. Se forøvrig under avsnittet ”Validitet/reliabilitet” for en videre diskusjon om generalisering.

At jeg valgte å gjøre bloggundersøkelse av denne typen henger nøye sammen med syftet og problemformuleringen. Bloggundersøkelsen gjorde mitt syfte og min problemformulering undersøkingsbar. Gjennom bloggundersøkelsen som kunne jeg nå ut til så mange bloggere som mulig via den kanalen der bloggingen skjer, nemlig på Internet, via mail og blogg. Å gjøre bloggundersøkelsen på denne måten ble naturlig da jeg både kunne nå ut til mange samt at det skjedde i et medium som informantene er kjent i og behersker.

Av bloggundersøkelsen ville jeg få svar fra en stor bredde bloggere fra hele Norge og Sveriges land og med stor variasjon i alder, utdanning etc. At jeg valgte å ha bloggere både fra Norge og Sverige til tross for at oppgaven i hovedsak handler om Sveriges regjeringens IT& demokratiarbeid handler blant annet om at svensker og nordmenn har en språklig, kulturell og sosial nærhet til hverandre. Det pågår stadig samarbeid over landegrensene når det gjelder arbeid med demokrati, noe også valg av litteratur viser (jmf Nord 2005:2). Det ene spørsmålet jeg skal besvare *Blir blogg som forum brukt på linje med tankene om hvordan et deliberativt demokrati bør fungere?* er også et allment spørsmål som åpner for å ha med annet enn bare svenske bloggere.

Mine svar kommer fra blogginformanter i alderen 17-60 år, med en gjennomsnittsalder på i overkant 31 år av de jeg vet alderen på, i alt 33 av 53 svar. 7 av 54 bloggere valgte å være anonyme i undersøkelsen. Det kan være mange årsaker til det. Noen blogger anonymt, og som en anonym mann uttrykker det i sine svar på bloggundersøkelsen:

Skriver anonymt, altså ikke for å ”synes”, og skriver primært for å fremstille en konkret sak eller et konkret fenomen (Anonym mann)

Flere av de andre ønsket helt enkelt ikke å ha navnet sitt i oppgaven, men blogger med fullt navn. Andre blogger under pseudonym, f.eks er det en person som kaller seg Skogstur og en annen gruppe som kaller seg Röda Raketer.

2.1.1 Pilotundersøkelse

Werneryd et al har skrevet boken *Att fråga – om frågekonstruktion vid intervjuundersökningar och postenkäter*. Der hevdes det at ”varje prov i fält bör utnyttjas” (Werneryd et al, 1990:237). Dette for at det er umulig å forutse alt som kan skje under realistiske forhold. Å gjøre prøver handler ikke bare om hvordan de enkelte spørsmålene fungerer, men også hvordan blanketten som helhet fungerer (Werneryd et al, 1990).

Jeg gjorde en pilotundersøkelse allerede i januar som jeg sendte ut til 10-20 bloggere for å ”luften” de spørsmålene jeg anså som interessante og relevante for å besvare syftet for mitt eksamensarbeid. Blant annet ville jeg undersøke om bloggere var interessert i å delta i en undersøkelse av denne typen. Jeg ville også undersøke om de hadde tanker og synspunkter på mine spørsmål. Jeg fikk svar fra 6 bloggere, og fant svarene så interessante at denne metoden ble det naturlige valget for den videre empiriinnsamlingen. Jeg justerte et par av spørsmålene noe, men ellers er den nåværende bloggundersøkelsen svært lik den samme som pilotundersøkelsen.

2.1.2 Bloggundersøkelsen

Bloggundersøkelsen ble utformet etter ”tratt-teknik” (Werneryd et al, 1990:87ff). Man starter med litt mer allmenne spørsmål som fanger inn en allmenn holdning til emnet før den begrenses av den referanserammen som mer spesifikke spørsmål gir. ”Ett skäl till detta sätt att fråga är att folk lättare och bättre antas kunna svara på specifika frågor om de har fått chansen att begrunda dem i ett större sammanhang” (Werneryd et al, 1990:87ff). De første spørsmålene var av formen hvor lenge har du blogget og handlet i hovedsak om hvordan de selv blogget. Deretter gikk jeg over til spørsmål om hvor viktig kommentarer og diskusjon/debatt samt andres blogger var for dem. Man kan si at de siste spørsmålene krever mer refleksjon og ettertanke, i form av spørsmål som for eksempel hvis du ikke hadde blogget, tror du at du hadde publisert dine tanker/idèer/meninger på andre måter da?. De siste spørsmålene omhandler først og fremst at bloggerne skal se

på sine blogger i et samfunnsperspektiv og forsøke å sette seg inn i hvilke konsekvenser bloggen kan ha for samfunnet i sin helhet og for deres følelse av å delta i de demokratiske prosessene.

Mine bloggundersøkelser ligger som bilag nr.2 (svensk) og 3 (norsk).

Werneryd (1990:64) beskriver hvordan man skal være forsiktig med spørsmål som kan besvares med bare et *ja* eller *nei*, spesielt når det gjelder synspunkter [åsikter] og holdninger [attityder]. Flere av mine spørsmål kunne blitt besvart med bare et ja eller nei, men det er få av informantene som har gjort det. Det kan ha sammenheng med at spørsmålene er formulert på en sånn måte at det tross at det går an å svare bare ja eller nei, ligger en forventning i et lengre og mer utfyllende svar. Som nevnt ovenfor krevde en del av spørsmålene refleksjon og ettertanke, noe som muligens førte til at svært få følte at et kort ja eller nei strakk til som svar.

Bloggerne som har svart på min bloggundersøkelse har jeg valgt utifra et ubundet, tilfeldig [slumpmessig] utvalg. Ubundet tilfeldig utvalg er det man vanligvis tenker på når man snakker om *sannsynlighetsutvalg* (Ekström & Larsson, 2000). Jeg gikk inn på store blogg-samlesider eller portaler (www.nyligen.se, www.intressant.se, www.knuff.se, www.blogging.no) og fant der et stort utvalg av svenske og norske blogger. På denne måten fikk jeg tak i *aktive* bloggere. Jeg gikk inn på ulike blogger uten å lese om hva de blogget om etc, sånn at jeg ikke bare skulle velge ut f.eks politiske blogger, men i stedet få en større bredde ved å velge ubundet og tilfeldig. Jeg mailet deretter bloggerne om de var interessert i å svare på en bloggundersøkelse til et eksamensarbeid på Malmö högskola.

Vissa enkäter är lättare och väcker större intresse än andra. Undersökningar om massmedier verkar intressera många och upplevs som förhållandevis lätta att besvara (Ekström & Larsson, 2000:90).

Man snakker om eksternt bortfall og internt bortfall (Ekström & Larsson, 2000). Eksternt bortfall er at ikke alle svarer på bloggundersøkelsen. Svarfrekvensen på min bloggundersøkelse var på ca 30 %. Internt bortfall er når informantene hopper over visse spørsmål i bloggundersøkelsen. Det var ingen av informantene som helt lot være å svare på noen spørsmål, mens som nevnt tidligere var det noen få som bare svarte ”ja” eller ”nei” på et par av spørsmålene. Bare et ”ja” eller ”nei” kan være vanskelig å analysere og sette i en større sammenheng da man ikke får fram informantens tanker og synspunkter bak svaret. Andre viste stor interesse for min bloggundersøkelse og gav utførlige svar.

De svenske bloggerne fikk en bloggundersøkelse med svenske spørsmål, de norske fikk en med norske spørsmål.

Et problem med utvalget av blogginformanter kan være *representativiteten*. Men i og med at min bloggundersøkelse er av kvalitativ art og jeg leter etter ulikheter og kvaliteter heller enn statistisk generalisering er ikke dette et egentlig problem.

Jeg valgte bevisst [medvetet] å ikke fortelle for mye om mitt eksamensarbeite i mailen jeg sendte ut. Den eneste informasjonen de fikk var at jeg skrev et eksamensarbeite på Malmö högskola. At jeg holdt tilbake informasjon om hvilket program jeg leser på og hvilket syfte jeg har etc var for å påvirke svarene til informantene i minst mulig grad. Jeg skrev heller ingenting i mailen til informantene om hvor mye jeg forventet at de skulle svare på min bloggundersøkelse.

Jeg hadde ikke et eksakt mål om å nå et visst antal besvarte bloggundersøkelser. I kvalitative undersøkelser finnes det ingen regler på hvor mange personer som skal være informanter, men jeg merket at når jeg nærmet meg 40-50 svar hadde jeg nok materiale til å besvare syftet og gjøre en velbegrunnet analyse.

2.1.3 "For å studere bloggere må man bli en blogger"

Mange av mine blogginformanter viste stor interesse for eksamensarbeidet og den rapporten jeg skulle skrive med hjelp av deres svar på bloggundersøkelsen. Det oppstod en etterspørsel etter å følge arbeidet, og jeg startet derfor min egen blogg der jeg opptil flere ganger ukentlig oppdaterer hva jeg jobber med og hvordan arbeidet skrider fram. Bloggen er åpen for alle som finner den, og alle informantene har fått adressen til bloggen. Den har vært både interessant men ikke minst et viktig supplement til bloggundersøkelsen. Jeg har gjennom bloggen min fått en mulighet til å stille spørsmål til bloggerne om problemer eller tanker som kom opp under arbeidet, spørsmål og temaer bloggere kunne svare på og kommentere. På denne måten fikk jeg også "førstehånds" erfaring av å blogge selv, noe jeg i sterk grad kan dra nytte av når jeg nå analyserer fenomenet blogg. Gjennom bloggen får jeg dermed en dypere innsikt i både hvordan en blogg fungerer samt at jeg lærer meg en hel del av andres tanker og idéer.

2.1.4 Avgrensning

Jeg har først og fremst lagt vekt på blogger tilhørende privatpersoner og bevisst valgt bort organisasjons- og firmablogger. Firmablogger er først og fremst skapt for å bygge opp og forsterke det kommersielle varemerket. Med den intensjonen og problemformuleringen jeg har valgt for dette eksamensarbeidet anser jeg at personblogger er mest interessant og har derfor fokusert på det.

2.2 Validitet/reliabilitet

I ett bredare perspektiv hänför sig validiteten till den utsträckning i vilken en metod undersöker vad den är utsett att undersöka [...] (Kvale, 1997:215).

Validisering handler om å ha troverdige tolkninger, og en kvalitetssikring av hele arbeidet fra begynnelse til slutt.

Ifølge Kvale (1997:218ff) handler validitet om å kontrollere, sette spørsmål ved og teoritisere. Å kontrollere handler om at forskeren har et kritisk syn på sin analyse. ”Valideringen er här ingen slutlig verifisering eller produktkontroll; veriferingen är inbyggd i forskningsprocessen med ständig kontroll av forskningsresultatens trovärdighet, rimlighet och tillförlitlighet” (Kvale, 1997:219). Man kan si at validitet handler om å gjøre problemformuleringer og teorier til et materiale som det går an å undersøke. Jeg har gjennom å få svar på min bloggundersøkelse fra 54 personer fått et bredt utvalg av svar fra, for meg ukjente bloggere, fra hele Sveriges og Norges land. Jeg anser at jeg både gjennom antallet og utvalget av svar fra informanter og med de spørsmålene jeg stilte, har fått et godt grunnlag for å svare på mitt syfte og min problemformulering.

Det er viktig for meg at alle bloggerne som har vært med på min undersøkelse og som jeg har tatt sitat fra kjenner igjen seg i den sammenhengen sitatet blir presentert.

Reliabilitet handler om oppgavens reproduserbarhet, noe vi ofte forbiner med positivistisk forskning og/eller kvantitative studier. Da jeg har gjort kvalitative studier finnes det en mulighet for at en annen forsker som hadde gjort samme undersøkelser som meg hadde fått et helt annet svar. I stedet kan man streve etter *intersubjektivitet*, et slags (forsknings)felleskap som har felles tanker, blant annet om hva objektivitet er.

2.3 Generalisering

Kvale (1997:210ff) beskriver tre former for *generaliserbarhet*. Den naturalistiske generaliseringen, den statistiske generaliseringen og analytisk generalisering. Den første viler på personlig erfaring, statistisk generalisering er formell og eksplisit.

Analytisk generalisering derimot, innebærer ifølge Kvale (1997) at man gjør en veloverveid bedømmelse av i hvilken grad resultatet fra en undersøkelse kan gi veiledning for hva som kommer til å skje i en annen situasjon. Her bygger forskeren sin generalisering på *påståendelogik*, for eksempel argumentering for en generalisering som bygger på en teori.

Jeg har i mitt eksamensarbeid en liknende arbeidsmetode som man kan si at analytisk generalisering er. Jeg har analysert svarene fra mine 54 innsamlede bloggundersøkelser med hjelp av teorier om demokrati og blogging. På denne måten kan jeg argumentere for en generalisering som bygger på teori, som Kvale (1997) skriver om i sin bok. Målet med mine 54 svar på bloggundersøkelsen er å bruke mine svar til å reflektere over, vise på og forstå ulikheter som finnes blant blogger og bloggere og få et innblikk i hvordan bloggere ser og tenker om blogging og dens funksjoner for de selv, for sine lesere og ikke minst

hvordan bloggere tenker om hvilken funksjon blogging har for samfunnet i sin helhet og for demokratiet.

2.4 Refleksivitet

Refleksivitet handler om hvordan man har tolket sitt materiale. Kvalitativ forskning legger krav på forskeren til å tolke materialet. Hvordan man gjør dette preges naturligvis av faktorer som egne synspunkter, forutintatte meninger, forskerens bakgrunn etc. Det har vært viktig for meg under hele arbeidet at mine informanter skal kunne akseptere mine tolkninger (dobbel hermeneutik), noe jeg blant annet gjennom å opprette en egen blogg og åpne opp for dialog med mine informanter gjennom hele arbeidet.

2.5 Statlige publikasjoner/regjeringsmateriale

Litteraturinnsamlingen for å ta rede på regjeringens syn på IT& demokrati har vært en stor utfordring. Det finnes uttallige rapporter, artikler og utredninger på emnet demokrati. Alle statlige publikasjoner er offentlige og finnes tilgjengelige for nedlasting på regjeringens hjemmeside. Derimot har utfordringen vært å velge hvilke jeg skulle bruke i oppgaven. Jeg har først og fremst fokusert på artikler om IT & demokrati og forsøkt å prioritere de nyeste publiserte. *IT og demokrati* ble det først og fremst skrevet artikler om i perioden *IT&demokratiutredningen* eksisterte, 2002-2004. Jeg har valgt ut de som jeg anså være mest relevante for min problemformulering og intensjon med eksamensarbeidet.

I tillegg har visse artikler, blant annet Regjeringens faktablad fra 2004, *Demokratipolitikk*, fungert som en grunnleggende beskrivelse og en langsiktig strategi med mål og handlingslinjer for det svenske demokratiet.

Som jeg nevnte tidligere pågår det stadig samarbeid på tvers av de nordiske landegrensene, og et eksempel på dette er *Demokrati og engagement - Paradokser i de nordiske demokratier*, et produkt av Nordisk Ministerråd. Dette er en bok som er interessant fordi den omhandler hvordan IT henholdsvis øker og begrenser borgernes demokratiske handlerum.

2.5.1 Mail til justisdepartementet

Henholdsvis 16.mars og 5.april sendte jeg mail til justisdepartementet for å forsøke å ta rede på deres seneste og framtidige satsninger på IT & demokrati. Første mailen handlet om hvorfor de ikke har tatt i bruk blogger som en insats for et økt og mer likestilt medborgerlig samfunn. Andre mailen handler om hvorfor de har lagt ned IT& demokratiutredningen og om de dermed anser at IT & demokrati ikke lenger er viktig. Tanken med å maile regjeringen var å få helt ferske uttalelser på emnet, og på den måten være helt oppdatert hva gjelder IT & demokrati. Svaret på den første mailen kom først 25.april, og svaret på den andre mailen har jeg enda ikke fått. Jeg kommer tilbake til hva regjeringen svarte på mailen i kapittel 4, analysen.

2.6 Min posisjon [vitenskapelig perspektiv]

Jeg skriver mitt eksamensarbeid utifra et *demokratiteoretisk perspektiv*. Innen demokratiteoretisk forskning har jeg valgt å legge vekten på deliberativ demokrati. Den tyske opplysningsfilosofen, samfunnsteoretikeren og forskeren Jürgen Habermas blir ofte sett på som en av de viktigste personene bak teorien om deliberativ demokrati. Jeg bruker deliberativ demokrati som et analyseinstrument. Definisjonen på og forklaringent til begrepet deliberativ demokrati fortsetter i del 3, teoridelen.

Kapittel 3: Teori

3.1 Deliberativ demokrati

I boken *Borgerlig Offentlighet* (1962/2003) la Habermas stor vekt på det kritiske resonnementet i sine teorier om den *offentlige sfæren*. Habermas mente også at vi måtte streve etter en *dirskurstikk*, en form for rimelighet i argumentet for å finne idealet for demokratiet. Demokratiets kjerne var samtalen og diskusjonen. Habermas mente at også medborgerne bør stå for politiske meninger, og ikke bare uttalte politikere. Offentlige diskusjoner er altså noe Habermas ser på som demokratiets kjerne. Habermas mener at vi i dagens moderne samfunn er blitt konsumenter av politikk, og han stiller spørsmålsteget med hvor vi finner offentlige diskusjoner idag (Habermas, 1962/2003:157ff). Habermas har siden skrevet mange bøker om alt fra handlings- og rasjonalitetsteori til politikk og ulike former for samfunnsmessig integrasjon innenfor så vel som utenfor nasjonalstaten. Habermas regnes av mange som talsmann for deliberativ demokrati, til tross for at deliberativ demokrati opprinnelig først kom fra amerikanske demokratiteoretikere. Habermas tanker om deliberativ demokrati tar utgangspunkt i en kritikk av den *liberale* og den *republikanske* tradisjonen.

3.1.1 Den liberale tradisjonen: politikk som et "marked"

Med *liberalisme* mener Habermas en politisk filosofi som setter individets frihet høyest. Individet er en bærer av *rettigheter*. Statens oppgave blir å utforme et styresystem som gjør det mulig å forhindre krenkelser av medborgernes privatsfære. I fokus for den liberale tradisjonen står normative kontrollordninger som maktdeling, rettighetskataloger og konstitusjonell maktinnskrenkning samt den demokratiske prosessen som aggregasjonsprosess (Habermas, 1996). De som har makt over lovene har som oppgave å aggregere medborgernes preferenser og korrigere de når det er behov for det. Lovstifternes legitimitet har sitt opphav i valgresultatet. Man forutsetter at politikerne oppfyller velgernes ønsker av rent egeninteresse med målet å bli valgt inn igjen (Eriksen & Weigård, 2000:145). Ifølge den liberale modellen har politikken, i form av medborgernes politiske synspunkter, funksjonen å samle og drive gjennom privatinteresser i samfunnet mot et statsapparat som er spesialisert på å administrativt bruke politisk makt for kollektive mål (Habermas, 1995:76).

3.1.2 Den republikanske tradisjonen: politikk som et "forum"

Ifølge den *republikanske* tradisjonen oppfattes den politiske prosessen som noe helt annet en bare en prosedyre for å velge og avsette ledere gjennom en summering av medborgernes preferenser. Samfunnet består ikke av egoister som hevdes sine egeninteresser, som den liberale tradisjonen til en viss grad hevder. I stedet består samfunnet av medborgere

som aktivt engasjerer seg i felles interesser utifra at de deler oppfatninger om hva som er det beste for allmenheten.

According to the republican view, the citizens' opinion- and will-formation forms the medium through which society constitutes itself as a political whole. Society is, from the very start, political society [...] and acts upon itself through the citizens' collective will. [...] This leads to an offensive understanding of politics directed against the state apparatus (Habermas, 1996:297).

3.1.3 Forskjeller og likheter mellom den liberale og den republikanske tradisjonen

Den republikanske modellen gir oss et bilde av moralske medborgere, i motsetning til den liberale modellen som først og fremst fokuserer på medborgere med rettigheter (Eriksen & Weigård, 2000:148).

Ifølge Habermas (1995:77ff) er det tre store forskjeller mellom den liberale og den republikanske tradisjonen:

- a) *Medborgerbegrepet*. Innen liberal tradisjon defineres medborgerens status først og fremst av deres subjektive rettigheter mot staten og andre medborgere, såkalte negative rettigheter. Ifølge republikansk tradisjon defineres medborgerens som retten til politisk deltakelse og politisk kommunikasjon, såkalte positive rettigheter.
- b) *Rettsbegrepet*. Poenget med rettsordning ifølge liberal tradisjon er at den gjør det mulig at i enkelte tilfeller fastslå hvilke rettigheter som tilkommer ulike individer. I den republikanske tradisjonen har vi en rettsordning som gjør det mulig og garanterer integriteten hos et felles liv basert på like vilkår, autonomi og gjensidig respekt.
- c) *Den politiske prosessens natur*. Ifølge liberal oppfatning er politikken en kamp om posisjoner som gir mulighet til administrativ makt, lik en modell over markeds konkurranse. Republikansk tradisjon ser på den politiske prosessens natur som et samtal, en dialogisk oppfatning. Den ser politikk ikke bare som en viljeprosess eller maktprosess, men som en fornuftsprosess og overbevisningsprosess.

3.1.4 Deliberativt demokrati: en kombinasjon og et nytt alternativ

Den avgjørende forskjellen mellom liberal og republikanske modellen handler altså om forståelsen av den demokratiske prosessens rolle (Habermas, 1995:75). Om forskjellen mellom den deliberative modellen mot den liberale og den republikanske modellen sier Habermas blant annet.

This reading of democracy has implications for the concept of society presupposed in the received models of democracy, that is, the view of society as centered in the state. The reading proposed here differs both from the liberal conception of the state as guardian of an economic society and from the republican concept of an ethical community institutionalized in the state" (Habermas, 1996:296).

I sin diskursmodell om deliberativ demokrati har Habermas formulert et alternativ til demokratisk politikk ved å ta de mest attraktive trekkene fra både den liberale og den republikanske tradisjonen.

Discourse theory takes elements from both sides and integrates these in the concept of an ideal procedure of deliberation and decision making (Habermas, 1996:296).

Fra den republikanske tradisjonen har Habermas blant annet hentet tanken om demokratisk politikk som allmenhetens søk etter felles interesser. Fra den liberale tradisjonen har Habermas i sin deliberative demokratimodell beholdt tanken om at private interesser kan og vil komme i konflikt, og at det er de politiske institusjonenes funksjon å ta beslutninger i konflikter av denne typen. Deliberativ demokrati bygger på idèen om å oppnå konsensus, noe som er fremmed for både den liberale og den republikanske tradisjonen (Wiklund, 2005).

Habermas samlet altså ulike elementer fra både den liberale og republikanske tradisjonene til et kommunikativt rammeverk som ble teorien om deliberativ demokrati (Wiklund, 2005). ”The result is a conception of democratic politics as public in nature and, at least partly, instrumental in purpose” (Wiklund, 2005:704).

Mange demokratiteoretikere har uttrykt at deltakernes debatt med hverandre må være et kompliment til det representative demokratiets institusjoner. Vi snakker i hovedsak om de deliberative demokratiteoretikerne, men også deltakerdemokratene. I den deliberative demokratiteorien ser man på hvilken rolle samtalen og debatten mellom medborgerne har for demokratiet.

Habermas tanker om deliberativ demokrati er en grunnleggende idè om hvordan samfunnsengamentet skal bli bedre.

According to discourse theory, the success of deliberative politics depends not on a collectively acting citizenry but on the institutionalization of the corresponding procedures and conditions of communication, as well as on the interplay of institutionalized deliberative process with informally developed public opinions (Habermas, 1996:298).

Deliberativ demokrati kommer fra deliberation, som betyr ”overveielse” [överläggning] eller ”rådslag” – at man gjennom samtale mellom likeverdige medborgere diskuterer seg fram til den beste løsningen for alle. I deliberative samtale handler det om at ulike synspunkter på en sak, oppfatninger og verdier løftes fram og prøves opp mot hverandre for så å streve mot at hver og en reflekterer over sitt synspunkt gjennom å lytte, tenke etter, søke etter argument og vurdere andres synspunkter. Det finnes også et kollektivt mål om å finne felles referanserammer og komme fram til noe alle kan være enige om.

I den deliberativa demokratiteorin [...] betonas argumentationens och samtalets fundamentale betydelse för demokratin. Endast sådan maktutövning kan skapa förtroende som samspelar med övertygelser som uppstått i fria samtal medborgare emellan. Demokratin gett ett ramverk för fri diskussion mellan jämlikar. Politik kopplas till diskussion. Demokratin är därför i behov av arenor där opinioner kan bildas, debatteras och ifrågasättas. I dessa diskussioner underordnas mina intressen det gemensamma bästa (SOU 2000:1, s.22ff).

Deliberativ demokrati innebærer også at de beslutninger som kontinuerlig tas ses på som noe temporært. Enighet og uenighet kan forekomme samtidig gjennom at ulike synspunkter respekteres samtidig som temporært gyldige beslutninger tas og etterleves.

Med en deliberativ demokratimodell mener man at man har en styreform ved at medborgerne styrer seg selv gjennom deltakelse i rettslig institusjonaliserte lovstiftelsesprosesser. En sak kan bare vinne legitimitet ved at alle gjennom en fri diskusjon har kommet til enighet (Habermas, 1996). ”Deliberative politics is understood to involve collective searches for common interests, as well as negotiation and bargaining between conflicting private interests” (Habermas, 1996 i Wiklund, 2005:705).

Hvordan kan man så nå fram til en løsning gjennom utveksling av overveielser? Ifølge Eriksen & Weigård (2000) er problemet med de etablerte deliberative teoriene om politikk at de savner et mikrofundament. Med det mener de at det ikke framgår klart og tydelig hvordan det er mulig å komme fram til et felles standpunkt og løse kollektive problem på en rasjonell måte. Habermas har to løsninger på dette problemet Eriksen & Weigård kaller kollektiv meningsdannelse [viljebildning] (Eriksen & Weigård, 2000:154).

On the one side, the burden of legitimation shifts from citizens' qualifications to legally institutionalized procedures of discursive opinion- and will-formation. On the other side, the juridification of communicative freedom also means that the law must draw on sources of legitimation that are not at its disposal (Habermas, 1996:131).

Eriksen & Weigård (2000) stiller spørsmålet om hva som styrer en deliberasjonsprosess av denne typen, der det ikke finnes en fasit mens det samtidig må finnes et svar. ”Detta kan omformuleras till en fråga om vilken kraft kommunikation besitter för att ändra aktörers mening i fall av konflikt och oenighet, så att enighet nås och kollektivt handlande blir möjligt” (Eriksen & Weigård, 2000:154). Habermas (1996) snakker om diskusjonens transformative egenskap. Med det mener han diskusjonens kraft til å endre individers synspunkter og handlingsplaner.

Idéen om deliberativ politikk får empirisk anknytning først når vi tar hensyn til det mangfoldet av kommunikasjonsformer som inngår i politisk meningsdannelse.

Ifølge Habermas (1996) finnes det både i og utenfor det parlamentariske systemet prosesser som er fokusert på å løse konflikter på en fornuftig måte. Det finnes med andre ord en mulighet for en prinsipprettet diskusjon.

Det er ikke lagarnas form – att de är allmänna och stiftade av folkvalda församlingar – som garanterar deras legitimitet utan de procedurer som borgar för en fri och kontinuerlig diskussion om vilka lagar som ska gälla (Eriksen & Weigård, 2000:160)

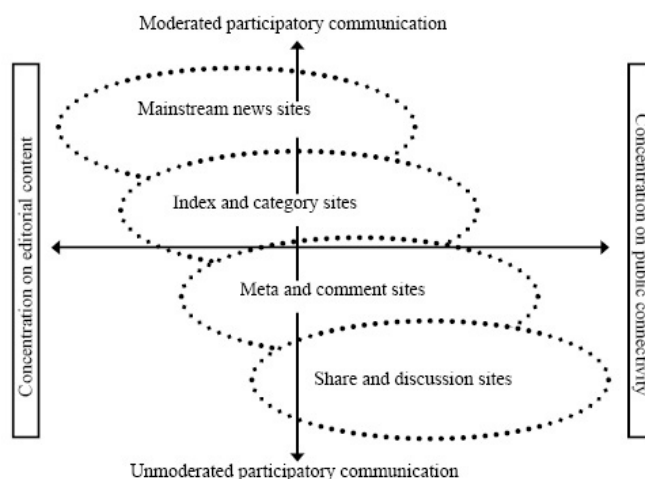
Demokratiske fri- og rettigheter institusjonaliserer en allmen rett til kommunikasjon og deltakelse, og Habermas snakker om en revolusjon som er ”legal [valid] og permanent” (Habermas, 1996:14ff). Utifra et normativt perspektiv er demokrati utenkelig uten rettsstaten. ”Princippet att staten framspringer ur folket hänvisar till existensen av grundläggande fri- och rättigheter som ger medborgarna möjligheter att delta; utan dem finns inga legitima lagar. [...] Demokratien förutsätter rättsstaten och rättsstaten förutsätter demokratien. De är lika ursprungliga och lika viktiga” (Eriksen & Weigård, 2000:160).

Mange tilhengere av deliberativ demokrati snakker om overgangen fra et nasjonalt til et postnasjonalt samfunn. Formen for demokratisk legitimitet har dermed blitt endret, som også medborgerbegrepets status og hva begrepet innebærer (jmf Habermas, 2001:31ff). Ifølge Habermas skapes kollektiv identitet og solidaritet gjennom politisk deltakelse.

3.2 Online journalistikk

Det finnes lite forskning på blogging. Den forskningen som finnes handler i hovedsak om hvordan blogging påvirker og utfordrer journalistikken. Det ble derfor naturlig å ta utgangspunkt i en allerede utformet modell/teori på dette, og i analysen vil jeg forsøke å argumentere for og mot hvorfor denne modellen passer eller ikke passer.

Fig. 1 A typology of online journalism (Deuze, 2003).

Deuze har skapt en model over det han mener er ulike typer av online journalistikk. Den horisintale aksene gjenspeiler målet med en type mediaorganisasjon eller nyhetsredaksjon til enten å fremstille historier til folk eller til å underlette for folk å fortelle hverandre historier. Den vertikale aksene representerer nivået av deltakelse som blir tilbudt via en nyhetsside. En site blir sett på som ”åpen” når den tillater brukere å dele kommentarer, poster, laste opp filer uten innblanding, filtrering eller sensur. Motsatt blir en side kalt ”lukket” *participatory communication* når brukere kan delta, men deres deltakelse blir offer for streng redaksjonell moderasjon og kontroll (Deuze, 2003:207).

Ifølge Deuze (2003) er dette de 4 mest karakteristiske formene for online journalistikk. Den første, *Mainstream news sites*, som er den mest utbredte formen for online nyhetsjournalistikk. Karakteristisk for denne formen er at den tilbyr et utvalg av redaksjonelt innhold og et minimum av vanligvis sensurert og filtrert deltakelse. Deuze hevder at de fleste online aviser tilhører denne kategorien, for eksempel CNN, BBC etc, og skiller seg lite fra trykt nyhetspresse.

Den andre typen, *Index and category sites*, kjennetegnes ved at de ofte tilhører søkemotorer som Yahoo eller markedsføringsfirmaer som Moreover (Deuze, 2003). Et typisk tegn er at online journalister tilbyr linker til eksisterende nyhetssider andre steder på Internet. Disse hyperlinkene er ofte kategorisert og iblant også kommentert av et redaksjonell gruppe. Index and category sites av denne type presenterer sjelden originalt redaksjonelt innhold, men presenterer iblant muligheten for chat eller utbytte av nyheter, tips og linker mellom vanlige folk.

Den tredje typen, *Meta- and comment sites*, “[...] contains sites about newsmedia and media issues in general; sometimes intended as media watchdogs” (Deuze, 2003:210). Mange siter fungerer som kommentarside av online journalistikk som kritikk, eller som en ”alternativ” stemme i medie verdenen. Et svensk eksempel på dette er ifølge Deuze siden *Mediekritik.nu*. ”An important factor for coining and including this category is the widespread emergence of so-called `alternative` news sites. Alternative news sites tend to define themselves in terms of what they consider the mainstream (corporate, commercial) news organizations not to be” (Deuze, 2003:210).

Den fjerde typen, *Share and discussion sites*, kjennetegnes ved at online journalister utnytter Internets potensiale som platform for utveksling av idèer historier etc, ofte sentrert rundt et spesifikt emne som for eksempel globalisert aktivisme, `computer news` etc. Et eksempel Deuze nevner av denne typen er `group weblogs` ”[...] offering personal accounts of individuals about their experiences on the internet” (Lasica, 2001 i Deuze, 2003:211).

Ifølge Deuze kan blogg lokaliseres et sted mellom den andre og tredje typen, altså mellom Index and category sites og Meta and comment sites. Deuze hevder at blogg

vanligvis tilbyr begrenset deltakende kommunikasjon ”[...] (being usually just one person speaking his or her mind about certain issues and offering links), but present plenty of content – and comment on content” (Deuze, 2003:209).

Kapittel 4: Analyse

Syftet med mitt eksamensarbeid er å utifra et demokratisk perspektiv se på blogging som fenomen utifra det demokratiidealet som Sveriges regjering strever etter å ha.

For å oppnå dette syftet stiller jeg to spørsmål:

- 1) Hvordan kobler den svenske regjeringen sitt policymål for deliberativ demokrati til ny informasjons- og kommunikasjonsteknikk?
- 2) Blir blogg som forum brukt på linje med tankene om hvordan et deliberativt demokrati bør fungere?

For å svare på disse spørsmålene deler jeg analysen i to deler, kapittel 4.1 og 4.2 behandler spørsmål 1, og kapittel 4.3 – 4.6 behandler spørsmål 2. Under punkt 4.7 vil jeg forsøke å svare på problemformuleringen for oppgaven, *kan blogg brukes som et virkemiddel for å øke deltakelsen i, og dermed skape et mer likestilt og medborgerlig, samfunn?*

4.1 IT & Demokratiarbeid i den svenske regjeringen

Fra den svenske regjeringens faktablad *Demokratipolitikk* (2004) kan man lese om hvilke mål de har for demokratipolitikken. Målene handler om en økt og mer likestilt deltakelse. Befolkningens politiske og sosiale engasjement er i forandring. Valgdeltakelsen er synkende i de fleste nordiske land til tross for at det er store forskjeller landene i mellom (jmf Nord 2005). Medborgernes tillitt til politikere og politikk har minsket. Medlemskapet i politiske partier og foreningsliv har gått ned. På den andre siden øker medborgernes deltakelse i mer ikke-tradisjonelle former for innflytelse. Aksjonsdemokrati og brukerdemokrati er eksempler på dette (jmf Nord 2005:2).

Det er en utbredt oppfatning at demokratiet er i en krise. Olsson (2002) sammenfatter temaene som ofte nevnes i forbindelse med en demokratisk krise som den minskende deltakelsen ved de demokratiske valgene, trusselen om partienes død, den minskede aktiviteten i det sivile samfunnet, økt kløft mellom innbyggere og de folkevalgte samt en del av de prosesser som omtales som politikkens medialisering (Olsson, 2002:30). Olsson (2002) hevder videre at en viktig årsak til at dataen og Internet har fått så varm mottakelse er nettopp at demokratiet er i krise. ”Den demokrati som oppfattas befinna sig i ett krisläge ska stärkas med hjälp av den nya informations- och kommunikationstekniken” (Olsson, 2002:33). Olsson (2002) beskriver hvordan den regjeringsutnevnte *Demokratiutredningen* har stort håp til at dataen og Internet skal bli verktøy for medborgerrollen og et ledd i skapelsen av en sterkere og dypere demokrati. Hvilke tiltak som omhandler data og Internet tas da i bruk av regjeringen for å styrke medborgerrollen og demokratiet?

I februar 2002 opprettet den svenske regjeringen en arbeidsgruppe i Justitiedepartementet med hovedoppgaven å følge og fremme utviklingen av demokratiske prosesser med støtte av IT, samt se på hvordan bruken av IT kan fremme en bred medborgerlig deltakelse (jmf www.regeringen.se) Arbeidsgruppen medvirket i flere rapporter på området. Deres arbeid ble avsluttet i desember 2004. Anser ikke regjeringen at IT lenger er et verktøy for å fremme demokratiet? Til tross for at arbeidsgruppen som arbeidet med IT& demokrati avsluttet sitt arbeid i 2004, gir regjeringen uttrykk for at bruken av IT for å verne om å fordype demokratiet er et viktig spørsmål for framtiden. Blant annet kan IT gjøre det lettere for medborgere og folkevalgte å ha en dialog.

I proposisjonen *Demokrati för det nya seklet* (2001) skrev regjeringen at medborgernes kapasitet til å søke og finne informasjon, skaffe seg kunnskap og føre en dialog på Internet kommer til å ha stor betydning for medborgernes deltakelse i den politiske prosessen i framtiden. Videre stod det at prioriteringen var å utvikle teknikker og metoder på området IT for å fremme et representativt demokrati med bred medborgerlig deltakelse. ”Användningen av informationsteknik i demokratins tjänst kommer därför under de närmaste åren i hög grad att präglas av försök och experiment” (*Demokrati för det nya seklet*, 2001/02:80, s.63).

Forutsetningene for det demokratiske samtaleet kan variere og politikken må ta hensyn til dette.

Medborgarnas engagemang kan också ta sig olika former över tiden. Det är därför viktigt att samtal förs kontinuerligt på lokal nivå om hur medborgarnas synpunkter kan fångas upp. En samrådsform kan efter hand visa sig förlegad för dialog med medborgarna. Det är då viktigt att pröva nya former där medborgarna finner det meningsfullt att engagera sig (*Demokrati för det nya seklet*, 2001/02:80, s.48).

Regjeringen har også tanker om hvordan den teknologiske utviklingen påvirker demokratiet og muligheten til å delta i demokratiet. Den teknologiske utviklingen gjør det mulig å øke det demokratiske handlingsrommet. Samtidig medvirker det også til å skape større digitale *kløfter* mellom medborgernes og at de gamle forsterkes (Åstgeirsdóttir et al, 2005b).

IT är ett viktigt verktyg för att öka allas möjlighet till information om offentlig verksamhet och delaktighet i demokratiska beslutprocesser både i Sverige och internationellt (www.regeringen.se)

Åström er en annen som har tanker om teknikkens betydning for demokratiet og uttrykker at ”en kompletterende forklaring til det spesifikke teoretiske glapp som rører den seneste teknikens betydelse for demokratiet er möjligen att Internets genombrott i

politiken har sammanfallit med ett flertal andra storskaliga och djupgående samhällsförändringar” (Åström, 2004:67). Han presenterer 3 modeller som gjør det mulig å relatere uttalelser og handlinger gjeldende den nye tekniken til ulike demokrativerdier (Åström, 2004). Åström understreker at ulike demokratibegrep forutsetter en forståelse av kommunikasjon.

Kort fortalt er det grunnleggende draget i Åströms beskrivelse av *Indirekt demokrati* at det bygger på forestillingen om at mennesker har fri – og rettigheter som eksisterer før den politiske ordningen, det vil si at man setter individers frihet høyest og at individer i første hand ses på som bærere av rettigheter. ”I en indirekt demokrati är det bara den politiska elitens medlemmar som deltar fullt ut i den politiska processen” (Åström, 2004:72). I Åströms beskrivelse av Direkt demokrati handler i korte drag om at den kollektive friheten overordnes den individuelle. ”Demokratins berättigande ligger främst i att den kan utjämna fördelningen av det goda i samhället. För detta krävs att folkets vilja får avgöra på alla väsentliga samhällsområden” (Åström, 2004:kap 4 s.5).

På senere tid har flere fått opp øynene for *samtalet* som politisk verktøy, og det er her Åströms (2004) beskrivelse av Interaktiv demokrati kommer inn. Det snakkes blant annet om diskusjonsdemokrati, dialogdemokrati, diskursdemokrati, diskursiv demokrati, kommunikativ demokrati og deliberativ demokrati. En av talsmenne for interaktiv demokrati er Habermas, som snakker om en ”ideal samtalsituasjon” eller en ”ideal deliberativ process” (Habermas i Åström, 2004:84). Åströms beskrivelse av indirekte demokrati har som man ser ovenfor store likhetstrekk med Habermas` tanker om et deliberativt demokrati. Et felles drag ved disse teoriene er deres sterke tro på diskusjonen som et middel for enighet i mellommenneskelige relasjoner. Oppmerksomheten ligger på hva som skjer før beslutningene tas, og deres sterke tro på samtalets og den mellommenneskelige kommunikasjonens betydning for demokratiet. Et krav på interaktiv demokrati er ytrings- og foreningsfrihet, noe som også er utgangspunktet for deliberativ demokrati. Så hvilke av disse tre demokratimodellene har vi i Sverige idag?

Åström (2004) forklarer at den indirekte demokrati modellen ofte forbindes med den tradisjonelle velferdsstaten, og ligger nærme det nåværende svenske demokratiets praksis. Derimot ligger den interaktive demokrati modellen nærme det idealet som Demokratiutredningen beskriver (SOU 2000:1, s.23). Interesstet for den direkte demokrati modellen har økt i Sverige og flere andre land. ”Sedan en viss tid kan det officiellt eftersträvade styrelseskicket i Sverige beskrivas som en `deltagardemokrati med deliberativa kvaliteter`. Det har vi den parlamentariska Demokratiutredningens, Regeringens och Riksdagens ord på”, skriver Premfors og Roth (2004) og henviser til SOU (2000:1) og Regeringens proposition Demokrati för det nya seklet (2001/02:80, s.27). De sier videre at Deliberativ demokrati har blitt en ny måte å karakterisere vårt demokratiske ideal på (Premfors & Roth, 2004:7).

4.2 Svensk ideal om deliberativ demokrati sammenliknet med Habermas teori om deliberativ demokrati.

Som jeg skrev ovenfor er den interaktive demokratimodellen sterkt influert av tenkere som Habermas, talsmann for deliberativ demokrati. For den som vil finne ut nærmere om hva det innebærer at vårt demokrati skal kjennetegnes av deliberative kvaliteter oppdager fort at begrepet er omstridt (Premfors & Roth, 2004).

I den deliberativa demokratiteorin [...] betonas argumentationens och samtalets fundamentala betydelse för demokratin. Endast sådan maktutövning kan skapa förtroende som samspelar med övertygelser som uppstår i fria samtal medborgare emellan. Demokratien ger ett ramverk för fri diskussion mellan jämlikar. Politik kopplas till diskussion. Demokratien är därför i behov av arenor där opinioner kan bildas, debatteras och ifrågasättas. I dessa diskussioner underordnas mina intressen det gemensamma bästa (SOU 2000:1, s.22ff).

Sverige har alltså gått ut med at idealet de strever etter er deliberativ demokrati, og som sitatet over viser, er demokratiet i behov av arenaer der opinioner kan skapes, debatteres og settes spørsmål ved. Så hva gjør regjeringen konkret for å skape arenaer av denne typen? Regjeringen har blant annet satt av 22 millioner kroner for en spesiell satsning på demokratiet foran valget i 2006. Demokratisatsingen – som har fått navnet *Delaktiga Sverige* er et program for å bekjempe utenforskap og for å øke menneskers delaktighet i det svenske samfunnet (www.regeringen.se). Flere av programmets punkter nevner at arenaer for debatt og diskusjon skal skapes, men ingen er koblet til IT eller blogg. Til tross for at blogg har fått mye oppmerksomhet i media og blitt skrevet mye om de siste årene ser det ikke ut til at regjeringen har noen planer om å ta i bruk blogg i sitt arbeid for å fremme en bred medborgerlig deltakelse.

Som jeg nevnte i avsnittet om metode har jeg ved to tilfeller (16.mars og 5.april) kontaktet det svenske justisdepartementet per mail, den første gangen med spørsmål om hvorvidt de har planer om å ta i bruk blogg som et ledd i planene om å virkeliggjøre planene om å ha et deltagardemokrati med deliberative kvaliteter (jmf SOU 2000:1). Den 25.april fikk jeg svar av justisdepartementet per mail med henvisning til deres informasjon om regjeringens arbeid med e-demokrati, samt med kommentaren ”Något särskilt arbete med frågor om bloggning pågår för närvarande inte i Regeringskansliet”.

Det er mange mål å lese om på justisdepartementets sider om demokrati og IT. De aller fleste tiltak man kan utlese av rapporter handler om valg og alternative måter å stemme på ved valg. Det kan se ut som at regjeringen mener at bare å stemme ved valg, samt medlemskap i et politisk parti eller i et ungdomsforbund er de eneste måtene å delta i de demokratiske prosessene på (jmf Demokratipolitik 2003/04:110). I Regjeringens skrivelse

Demokratipolitik 2003/04:110, en fremstilling [redovisning] og analyse av det svenske demokratiets utvikling etter 2002, blir Mål 3: Deltagande mellan valen, beskrevet som at muligheten for å delta i og påvirke den politiske prosessen skal bli bedre samt at andelen som deltar skal øke (*Demokratipolitik*. 2003/04:110, s.47ff).

”Bland de deltagandeformer som medborgarna själva tar initiativ till ökar deltagandet framför allt i de aktiviteter som lätt kan utföras på egen hand. Att finna former för hur detta samhällsengagemang kan fångas upp utan att försöka passa in det i de gamla strukturerna är en av framtidens utmaningar” (*Demokratipolitik* 2003/04:110, s.47). I sin vurdering av hvorvidt de har oppnådd målet skriver regjeringen blant annet:

”I propositionen angavs att regeringens främsta uppgift är att skapa möjligheter för utveckling genom att tillhandahålla rättsliga verktyg. Regeringen har emellertid också ett ansvar att själv och tillsammans med andra aktörer initiera, uppmuntra och utvärdera olika former av deltagande”(*Demokratipolitik* 2003/04:110, s.47).

Det kan sees på som betenkelig at regjeringen på den ene siden ser behovet av “[...] arenor där opinioner kan bildas, debatteras och ifrågasättas” (SOU 2000:1, s.23), men at de samtidig ikke har et diskusjonsforum tilknyttet sine internettsider. De bruker også 4-6 uker på å svare på mail. De ønsker altså at folk skal føle seg mer delaktige i de demokratiske prosessene, men gjør lite eller ingenting i praksis for at det skal skje.

Til tross for at ikke regjeringen i sin helhet bruker eller oppfordrer til blogg finnes det mange politikere som blogger, av de mest kjente finner vi bl.a Margit Wallström som startet sin blogg i begynnelsen av 2005 (<http://weblog.jrc.cec.eu.int/page/wallstrom>). På sin hjemmeside kommenterer Webrådgiver Fredrik Wackå om Wallströms blogg at ”Redan i första inlägget visar hon att hon förstått åtminstone en del av vad bloggar handlar om. Det är personligt, obyråkratisk och därför oväntat” (www.wpr.se).

4.3 Blogg i forhold til Deuze`s teori om blogg

Deuzes modell er en oversikt over det han betegner som online journalistikk. Ifølge Deuze kan blogg lokaliseres et sted mellom den andre og tredje typen, altså mellom Index and category sites og Meta and comment sites. Som Index sites byr også blogger på linker til allerede eksisterende nyhetsstider andre steder på Internet. Meta and comment sites blir iblant sett på som `media watchdogs` og `alternative media`, noe bloggen også i aller høyeste grad blir sett på av mange. Blogg er alternativ blant annet ved at bloggere ofte definerer seg som noe annet, mer privat og subjektivt enn tradisjonell journalistikk eller tradisjonelle nyhetsorganisasjoner.

På ett sätt läser man dem som man läser annan media - för att ta del av vad som händer i Sverige och världen och människors reaktioner på detta. På ett annat sätt tillåter bloggandet en öppen subjektivitet och utvecklingar som inte får plats i mainstreammedia, vilket [sic] ger det en extra krydda (Oscar, 26 år).

Om Comment sites sier Deuze:

Many of these sites exist as online journalisms in that they collect, annotate and comment upon sources of news all over the web, focusing explicitly on issues and angles that they feel the `mainstream` journalists have not covered (well or sufficiently) (Deuze, 2003:210).

Sitatet passer godt på blogg også. Som Deuze beskriver fokuserer blogg ofte på mye av det vanlig media ikke dekker med sin journalistikk. Blogg gir også brukerne en mulighet til å skape noe helt på egen hånd, gi seg selv en stemme i media, og være "vakthund" på tradisjonelle medier. Dette temaet er noe mange andre forskere på emnet blogg har tatt opp (jmf Gillmor, 2004, Matheson, 2004), og jeg vil komme tilbake til det senere i analysen.

Ifølge Deuze tillater også blogg individer å delta og publisere egne historier i et åpent "publiseringsmedium", og kan derfor bli sett på som det Deuze kaller "participatory" metasites.

Deuze hevder altså at bloggsider ligger et sted mellom Index og Content sites. Min analyse viser i stedet at blogging har inntatt alle de 4 ulike formene for internetbasert journalistikk som Deuze beskriver. Det finnes så mange ulike blogger. Alt fra privatpersoner som blogger til at avisene tilbyr muligheten til å blogge fritt via deres sider (jmf www.dagbladet.no, www.vg.no) til organisasjonsblogger og firmablogger. Til felles med Mainstream news sites finnes det blogger av journalister som tilbyr et utvalg av redigert innhold.

Visse blogger har tatt bort muligheten til kommentarer, eller tillater bare kommentarer fra "medlemmer", noe man kan se på som en slags filtrert og moderert form for deltakende kommunikasjon, på linje med Mainstream news sites. Som jeg nevnte tidligere kan blogg ifølge Deuze lokaliseres et sted mellom den andre og tredje typen, altså mellom Index og Comment sites på grunn av linker til allerede eksisterende nyhetssider og bloggens rolle som alternativ og som en "media watchdog". Til felles med den fjerde gruppe, Share and discussion sites, har bloggen muligheten for kommunikasjon med andre mennesker over hele verden, som en plattform for utveksling av idèer, historier og tanker.

Av Deuze`s modell får man inntrykk av at bloggere ikke utgjør det han kaller en "online journalist". I tillegg til å være en form for web-journalistikk har blogg også andre

funksjoner. Man kan si at bloggen også utfordrer det vi kaller tradisjonell journalistikk, altså journalistikk i organisert form og eventuelt trykt form. Deuze utelater å snakke om hvorvidt bloggen utfordrer tradisjonell journalistikk i trykt form (f.eks aviser, magasiner), og snakker i stedet bare om blogg som en form for online journalistikk.

4.4 Blogg i praksis

De fleste av mine 53 blogginformanter opplyser at de begynte å blogge en gang mellom 2004 og 2006. Et fåtall beskriver hvordan de begynte å ”blogge” lenge før bloggen var oppfunnet, den gangen i form av ”dagbøker” på egne hjemmesider. Utifra mine svar kan man generalisere og si at fenomenet blogg slik det er idag, først og fremst har fått sin gjennomslagskraft de siste to-tre årene. Jeg spurte mine informanter når de begynte å blogge.

För ungefär ett år sedan, april 2005. Men har skrivit någon form av dagboksanteckningar på nätet (och publikt) sen 1998.. Då hette det dock inte Blogg (Anna).

Alderen på bloggerne var i gjennomsnitt 31 år. Dette er noe høyere enn hva jeg hadde trodd på forhånd at gjennomsnittsalderen skulle bli. Selv følger jeg en blogg som en svensk 79-åring skriver fra aldershjemmet der hun bor (<http://www.blogger.com/profile/16715121>).

Den aldersmessige fordeling i internetforbruget viser, at forskjellen mellom generasjonene er markant. [...] personer under 30 år anvender Internettet mere end dobbelt så meget som personer over 50 år (Åstgeirsdóttir et al, 2005b).

At ikke bare unge er interessert og benytter seg av Internet og blogg står i kontrast til det inntrykket man får ved å lese regjeringens mange publikasjoner som gir inntrykk av at bare unge tar del av de mulighetene som Internet har.

Så hvorfor blogger folk? Hva driver bloggerne til å skrive dagbokslignende notater som er åpent for allmenheten? Det er like mange svar som bloggere. Her er et par ulike eksempler.

Lite ego-grej är det väl men jag vill ju att folk ska läsa det, framförallt vänner i alla världen [sic] hörn men även främmande människor. Vill väl sprida åsikter, inte alltid mina egna men andras som jag tycker är intressant och/eller håller med om (Anna b).

Jag skriver för mina vänner och för mig själv. Jag började blogga för att odla min litterära stil, hitta fram till en stil som är min (Joakim).

Jeg blogger mest for meg selv, jeg liker og skrive. Men synes selvfølgelig det er inspirerende at andre leser. Av og til blogger jeg også ting jeg har behov for at andre skal vite. Ting jeg har behov for å si (Frida).

4.5 Blogging utfordrer samfunnet

Deuze la i sin teori vekt på å forklare hvordan blogging fungerer som online journalistikk. Gjennom mine svar og analyse av blogging som fenomen vil jeg legge fokus på at blogging utfordrer også andre sider av samfunnet. Jeg har gjennom analyser av svarene fra bloggundersøkelsen sett visse tendenser i svarene, og dermed forsøkt å dele opp i 3 punkter som viser hvilken del av samfunnet og/eller mediene der bloggen har fått størst konsekvens. De ulike delene er 1) *Blogg som politisk forum*, 2) *Blogg som utfordrer mot den tradisjonelle journalistikken* og 3) *Blogg som underholdning*. En inndeling av denne typen kan aldri gjøres helt uten problemer da visse bloggere skriver om litt av alt og dermed passer inn på alle de tre formene jeg vil beskrive. Jeg har likevel sett så sterke tendenser i min bloggundersøkelse at en inndeling føles naturlig.

1) Blogg som politisk forum

Mange har uttrykt sin skepsis til blogging som demokratisk ideal fordi bare et fåtall av de som former politikken og offentligheten i samfunnet deltar i disse bloggene. Mange anser det som viktig at personer med politisk tyngde engasjerer seg i blogging, nettopp fordi mange anser at det er her folk tør å uttrykke og har muligheten til å uttrykke hva de mener. Et av de viktigste argumentene i Habermas (1962/2003) teorier om offentlighet er muligheten for alle til å bli hørt og til å uttrykke sine synspunkter, altså tale-, menings- og pressefriheten. Poenget er at folket skal forme politikken og offentligheten, og ikke omvendt. Man kan stille spørsmålsteget ved hvordan politikken fungerer i dag. Vel å merke har vi frie valg og såkalt demokrati, men fungerer virkelig den politiske prosessen som den skal? At folket skal forme politikken og offentligheten og ikke omvendt høres bra ut, men fungerer det virkelig så?

De som bloggar om politik var nog för länge sedan införstådda med sina möjligheter att ta del av demokratiska processer. Det fina med bloggar kan istället vara att avståndet mellan relativt högt uppsatta politiker och vanliga barnsliga studenter minskar rätt rejält. I och för sig är det en illusion att avståndet i Sverige någonsin varit särskilt stort, men med ett par enkla knapptryckningar vet Margot Wallström eller Fredrik Federley vad man tycker ("Grabben med kniv").

At avstanden mellom politikere og "vanlige folk" blir mindre er det mange som ser på som viktig for et velfungerende demokrati. Det kan virke som mange har inntrykk av at det alltid har vært sånn at det er politikere som former politikken. Som denne bloggeren uttrykker finnes det tanker om at bloggen dermed minsker "gapet" mellom høyt profilerte politikere og vanlige medborgere og at dette er viktig for demokratiet.

Som tidligere nevnt er det idag ikke uvanlig at også høytstående politikere har sin egen blogg, deriblant Margit Wallström, som startet sin blogg i begynnelsen av 2005. I USA har praktisk talt alle politikere sin egen blogg. I Norge og Sverige har alle partiledere

og flere andre velkjente regionale og lokale politikere egne blogger og dermed tatt del i denne relativt nye formen for interaksjon, med varierende grad av suksess (jmf <http://www.dagbladet.no/nyheter/2005/06/11/434408.html>, <http://blog.vg.no/blog964.html>, http://blog.vg.no/blog/partileder/partileder_kristin_halvorsen).

Jag är ordförande i Barn- och ungdomsnämnden och kan sprida mina tankar utan att bli refuserad. [...] Jag har i och för sig en bra plattform genom mitt politiska uppdrag, men nu kan jag skriva ned tankar bakom beslut eller avvikande åsikter från mitt parti (Nathalie).

Blant svarene på min bloggundersøkelse var det en tendens til at endel av bloggerne ser opp til blogger som handler om politikk. Politiske blogger blir på en måte sett på som noe viktigere enn andre blogger, både for samfunnets del men også for leserne. Spesielt to unge bloggere uttrykte dette.

[...] men jeg personlig blogger ikke om politikk eller annet som kan skape uro. Jeg vil ikke komme i problemer pga det jeg skriver (Elisabeth, 17 år).

[...]Det finns säkert andra som har mer ”betydelsefulla” bloggar som handlar om politik och liknande saker och de tror jag påverkar folk i allmänhet (Emma, 17 år).

Så hva skiller politiske blogger fra hvordan tradisjonelle medier presenterer politikk?

Vi skriver för alla som är intresserade av politisk, ideologisk debatt. Vi ger en kommunistisk vinkel på det som händer i Sverige och världen (”Röda Raketer”).

En norsk undersøkelse utført av Observer Norge og Mandag Morgen, viser at bloggerne er mer opptatt av saker og substans enn de tradisjonelle mediene. Senior medieanalytiker Henrik Høidahl i Observer Norge uttrykker det slik på deres hjemmeside: ”Bloggerne er mer tematisk strukturert og opptatt av sak og substans, mens de etablerte mediene har lagt vekt på det politiske spillet og regjeringalternativene innledningsvis i valgkampen” (www.observer.no, 2005-08-23).

Framförallt så läser jag bloggar för att det är intressant och allmänbildande. Många bloggar tar upp aktuella ämnen och det är intressant att följa den allmänna debatten. Tycker om bloggar som är nischade (Hanna, 30 år).

Norske forskere (jmf www.nesteklikk.no, 2005-08-26) mener at blogger kan få betydning for valgresultat, først og fremst ved å være et korrektiv til etablerte medier.

Bloggane representerer eit alternativ for vanlege nordmenn til å kome med si eiga meining om den norske valkampen (Torill).

”Blogging er enno på eit tidleg stadium i Noreg, og vi kan ikkje allereie no avgjere om dei kjem til å få betydning eller ikkje. På den andre sida bør ein ikkje gå i den fella at ein ignorerer norske blogggarar. Då kan ein miste moglegheita til å forstå korleis blogging kan vere i ferd med å endre måten folk dannar seg politiske meiningar på”, uttalte stipendiat Rune Karlsen ved Institutt for samfunnsforskning til Måndag Morgon (www.nesteklikk.no, 2005-08-26).

Jeg vil også nevne hvor viktig blogging kan være i forhold til å få uttrykt seg klart og tydelig. Mange ganger hevder politikere og andre som har blitt intervjuet seg feilsitert og misforstått av journalister. Med blogg kan man også bli misforstått, men fordi man publiserer sine tanker og synspunkter direkte uten innblanding av for eksempel journalister minker sjansen betydelig for at dette skal skje. Dette kan få folk til å stole mer på fenomenet blogging og få folk til å ta sjansen på å uttrykke sine synspunkter der i forhold til å oppsøke en journalist og dermed øke risikoen for å bli misforstått og feilsitert.

Det är ett sätt för exempelvis politiker att få skriva och tycka till punkt – utan tolkningar av andra, utan refuserade citat [...] Men tidigare var jag hänvisad till media och då får man inte alltid ut sitt budskap. Får man ut det så kan det vara formulerat så att man inte känner igen sig. På bloggen kan jag uttrycka mig på mitt sätt och förklara vad jag menar (Nathalie).

2) Blogging utfordrer den tradisjonelle journalistikken

September 11, 2001, followed a similarly grim pattern. We watched—again and again—the awful events. [...]But something else, something profound, was happening this time around: news was being produced by regular people who had something to say and show, and not solely by the “official” news organizations that had traditionally decided how the first draft of history would look. This time, the first draft of history was being written, in part, by the former audience. It was possible—it was inevitable—because of new publishing tools available on the Internet. [...]We were witnessing—and in many cases were part of—the future of news (Gillmor, 2004:IXf).

Blogg som fenomen har figurert i flere år, men det er først de siste årene at blogging har fått den publisiteten den har idag. En av årsakene til at blogg har fått mer oppmerksomhet er blant annet at bloggere har fungert som ”breaking-news”- journalister, blant annet i dekningen av tsunamikatastrofen julen 2004 (jmf Gillmor, 2004). John Schwartz, journalist i New York Times, uttalte:”For vivid reporting from the enormous zone of tsunami disaster, it was hard to beat the blogs” (John Schwartz i McIntosh, 2005:386).

Mye forskning og litteratur på emnet blogging (jmf Gillmor, 2004) har fokusert på at blogging utfordrer det vi ofte benevner som tradisjonell journalistikk.

The rise of the citizen journalist will help us listen. The ability of anyone to make the news will give new voice to people who've felt voiceless—and whose words we need to hear. They are showing all of us—citizen, journalist, newsmaker—new ways of talking, of learning (Gillmor, 2004:XVIII).

Dersom man ser på Gillmors (2004) tanker om framtidig nyhetsrapportering er han svært positiv sammenlignet med hvordan Habermas (1962/2003) beskrev framveksten av massemedier og deres rolle i samfunnet i Borgerlig offentlighet. Mens Habermas først og fremst ser negative ting ser Gillmor at framtidens journalistikk er mer inkluderende og noe alle kan delta i og være med å forme, blant annet gjennom blogg. Gillmor (2004) skriver om hvordan blogging delvis blir en trussel mot, og noe som er på vei til å ta over det vi forbinder med tradisjonell journalistikk. Gillmor (2004) hevder videre at journalistikken har gått gjennom store forandringer siste årene, og at forandringer bare vil fortsette i framtiden. Gillmor beskriver hvordan man tidligere behandler og formet nyheter som en leksjon, man fikk nyheten servert og man valgte selv om man trodde på det eller ikke.

Tomorrow's news reporting and production will be more of a conversation, or a seminar. The lines will blur between producers and consumers, changing the role of both in ways we're only beginning to grasp now. The communication network itself will be a medium for everyone's voice, not just the few who can afford to buy multimillion-dollar printing presses, launch satellites, or win the government's permission to squat on the public's airwaves (Gillmor, 2004: XIII).

Som blant annet Gillmor (2004) skriver kan bloggen fungere som en ny måte å både *konsumere* og å *presentere* nyheter på. Bloggere kan fungere som journalister som presenterer nyheten på en mer subjektiv måte og ikke legge skjul på hvilket perspektiv han eller hun ser nyheten fra. De fleste journalister har som mål å presentere en nyhet så objektivt som mulig, mens en blogger kan, helt uten å bli kritisert for det av annen media, presentere en sak fra en selvvalgt vinkel.

Ofte tror jeg folk lettere lar seg påvirke av mannen eller dama i gaten enn av journalister (Frida, 41 år).

Jag tror att bloggen är på uppgång som ett journalistiskt verktyg vid sidan av dagspress och andra medier. Eftersom saker sällan är svart eller vitt nu för tiden, och gråzonen ökar i stort sett varje dag, så tror jag att bloggans huvudsakliga funktion kommer bli att kommentera nyheter och lämna perspektiv på dem, vilket kommer leda till att i alla fall aktiva nyhetskonsumenter har en chans att få en mer nyanserad bild av verkligheten (Martin, 19år).

At bloggere presenterer nyheter kan som Gillmor (2004) beskriver få konsekvenser for hvordan vi som konsumenter mottar, tolker og tar inn nyheter. Bloggen kan skape en bredde i hvordan en sak presenteres. Der tradisjonell journalistikk presenterer en sak fra en side kan en blogger presentere saken fra en helt annen vinkel og få oss til å reflektere og dermed skape oss egne synspunkter på saken. Man må stille spørsmålsteget ved det utelukkende positive synet Gillmor har på hvordan blogging utfordrer journalistikken. For hva skjer den dagen vi bare konsumerer ”subjektive” nyheter via blogger? Kan dette ha en ”fordummende” effekt på oss som mennesker og påvirke vår virkelighetsoppfatelse på en negativ måte? Gillmor ser først og fremst på hvilke positive forandringer blogging fører med seg og diskuterer ikke hvilke negative konsekvenser den kan få.

Mediene har stor makt over den offentlige debatten, de bestemmer i stor grad hvilke nyheter vi skal høre og lese om, de setter ofte dagsorden og har gjort det i lang tid. Som blant annet Gillmor (2004) og Matheson (2004) skriver om, kan bloggere kan være viktige ”voktere” av mediene, noen som sier ifra dersom de mener en nyhet blir vinklet, forfalskninger av bevis etc.

Ja, de store bloggerne har en viss påvirkningskraft, og miljøet som helhet er et bra korrektiv til media (Paco).

I USA har bloggerne satt dagsorden i en rekke saker, ofte saker som omhandler medie-kritiske spørsmål. Mediene voktes av kritiske bloggere som sier ifra høyt og tydelig så fort se ser noe de mener er feil, slurv, vinkling av nyheter eller skjult bias. Bloggerne har blitt en viktig kontroll- og debattinstitusjon i amerikanske medier, og har flere ganger avslørt juks som i visse tilfeller har fått viktige mediepersonligheter avskjediget. Blant annet ble sjefen for CNN News, Eason Jordan, avskjediget da en blogger oppdaget og avslørte at et dokument som ble vist i en nyhetssak var forfalsket.

Blogs allow ordinary people to become content creators, able to publish and potentially globally distribute their writing (Blood in Wall, 2005:156).

Medier er en viktig faktor for demokratiet og politikk generelt, og blir ofte sett på som den 4.statmakt. Mediene er et av de viktigste forumene som blir brukt for å presentere politikk ut til folket. Vil blogging få konsekvenser for media generelt?

Blogging og lignende former for brukerstyrt media kan virkelig revolusjonere hele måten media fungerer på, og dermed også hvordan samfunnet utvikler seg. Dette er i en veldig tidlig fase enda, men om få år vil vi for eksempel også her i Norge oppleve oppblomstringen av bloggnettverk hvor et par bloggere for eksempel skriver om et spesifikt tema [...] Etter hvert som disse tyngdepunktene i bloggøsfæren utvikler seg vil de også tiltrekke seg andre bloggere, og det vil komme en større bredde i bloggøsfæren.[...] Hva skjer når en privatperson med et vanlig digitalkamera kan fungere som

`citizen journalist` – og da ikke bare som i å ta opp video fra ekstraordinære hendelser som tsunami-katastrofe eller bilulykke, men også et intervju med en gründer i nabola- get som gjør noe spennende? Hva vil skje når enhver mobiltelefon ikke bare kan ta opp video men også sende denne videoen ut på en blogg på sekunder? (Raymond, 28 år).

Bloggen har uten tvil satt dagsorden i visse saker, og visse bloggere har fått mye opp- merksomhet i mediene, både her og i utlandet (jmf www.dagbladet.no, 2006-03-20, www.dagbladet.no, 2005-05-09, www.dagbladet.no, 2005-11-05).

Ja, jeg tror at t ex journalister kan snappa opp nye ämnen och idéer från bloggar, som sedan kan leda till samhällsdebatt som i sin tur kan leda till politiska beslut och en för- ädlad värld/samhällsutveckling (Gunnar, 44 år).

At blogger utfordrer og i en viss grad truer det vi ofte ser på som tradisjonell journalis- tikk er ikke noe nytt. Webrådgiver Fredrik Wackå (www.wpr.se) holder kurs og foredrag om blogging og er skeptisk til hvordan pressen takler at et nytt forum som blogg ”truer” deres eksistens. “[...] Når jeg kom hem hittade jag senaste numret av Resumé i brevlå- dan, och de utropade att “Bloggen är död!”. Någon av oss har helt fel, uppenbarligen. Och det är inte jag [...]Jag har sagt upp min prenumeration på Resumé. Det gjorde jag innan detta utrop, men den påstådda blogg döden är ännu ett tecken på varför tidningar som Resumé inte längre är relevanta. De förstår helt enkelt inte vad som händer” (www.wpr.se, 2005-10-14).

Han fortsetter:

Bloggar är det första tecknet på vad som är på väg att hända. Men det är bara en liten del av utvecklingen [...]Filterna försvinner. Det påverkar ekonomiska modeller för informationsförmedling. Det påverkar den status vi ger filterna. När Resumé och andra medier ropar att bloggen är död säger de egentligen, tror jag, “måtte bloggen snart dö”. Det gör den kanske, det är inte ens viktigt. Men vi kommer i så fall att komma ihåg den som den första inblicken i en totalt förändrad kommunikationsvärld (www.wpr.se, 2005-10-14).

At bloggen på den ene siden fungerer som en ”vokter” over nyhetene kan i visse tilfel- ler lede til en form for ”ryktespredning” og ”skittkasting” som går lenger enn de fleste medier. Dette skjer kanskje først og fremst fordi en blogger kan være anonym og tør å skrive hva han vil samt at det ikke finnes noen gatekeeper i normal forstand som filtrerer hva som skrives på bloggen i samme utstrekning som hva som kommer ut i mediene. Et godt eksempel på dette er de siste ukenes rykter rundt Lars Danielssons påståtte roman- se med Helen Eduards i forbindelse med forklaringen om Tsunamikatastrofen. Dette henger i stor grad sammen med at nyheter i stor grad blir presentert som ”lettsmeltet” underholdning, noe bloggen altså er med å forsterke.

3) Blogg som underholdning

Journalistikk handler idag mye om å lage skandaler, hver nyhet skal være sjokkerende og vekke interesse på grunnlag av hvor dramatisk den er. Gjennom blogg velger man selv hvor skandalefokusert, dramatisk og sjokkerende man ønsker å skrive.

Jeg leser mange andre blogger for å få inspirasjon samt at det er mye morsomt å lese. Jeg finner det mest morsomt å lese om dagligdagse ting fra folk som skriver på en morsom måte (Anonym kvinne, 32 år).

Skriver egentlig ikke noe saklig i det hele tatt. Jeg bruker masse humor og ironi (Ida).

Mange blogger handler om utveksling av idèer om mote, trender og uteliv.

Andras blogger är som tidningar för mig. Eftersom att jag läser mest modebloggar så blir varje blogg som en egen liten modetidning (Emma, 17 år).

Man skal ikke se bort fra at underholdningsverdien på blogginnleggene er viktig for visse mennesker for å holde på og eventuelt øke antallet lesere av en blogg. På denne måten kan blogg utvikle seg i samme populistiske retning som man kan se i dagens store nyhetskanaler (jmf Expressen, Aftonbladet), hvor man etter min mening i stor utstrekning lager underholdning av nyheter gjennom blant annet sterk personifisert fokusering og rubrikker som lett kan misforstås og sjokkere.

Dagens mediasamfunn handler i stor grad om dramatiske rubrikker og sjokkerende nyheter, og det er mer forventet enn overraskende at bloggere også bruker teknikker av denne typen for å holde på sine lesere og få reaksjoner på det som skrives.

4.6 Hvordan bloggere bruker bloggen sammenliknet med Habermas teori om deliberativ demokrati

Blant annet Thompson (2001) mener at vi må bevege oss bort fra den klassiske modellen om hva offentlig liv skal være, som preges av at mennesker møttes på samme plass og samme tid for å diskutere. Deliberativ demokrati bygger blant annet på at mennesker skal samtale med hverandre, og man kan på mange måter si at bloggen kan fungere som en samtale. Muligheten for kommentarer på bloggen åpner for samtale i skriftlig form.

Genom att uttrycka mina åsikter i ett offentligt forum är jag i någon mån alltid en deltagare i den diskurs jag lägger mig i. Speciellt som bloggar ger möjligheter att kommentera, referera och länka vidare känns det som att jag gör en input – om än liten – i den aktuella diskursen varje gång jag skriver om något annat än rena dagboksanteckningar (Martin, 19 år).

Ja, varje inlägg kommenteras och ledar i vissa fall till långa debatter (Erik, 43 år).

Ytringsfrihet er en av forutsetningene for de fleste former for demokrati, og så også for deliberativ demokrati. Det har blitt sagt og diskutert mye om ytringsfriheten siste tiden og da tenker jeg først og fremst på diskusjonene omkring Muhammed-tegningene som ble trykket i den danske avisen Jyllandsposten.

Som argument for odlandet av ett offentligt liv utanför staten har det klassiska liberala försvaret för pressfrihet fortfarande mycket som talar för sig. Friheten att offentligt uttrycka tankar och åsikter är, hur obekväma den än må vara för myndigheterna, ett väsentligt inslag i ett modernt demokratiskt system – ett inslag som på intet sätt är karakteristiskt för alla politiska regimer i dagens värld (Thompson, 2001:294).

Blogg blir av mange sett på som et forum der medborgere kan uttrykke seg om hva de vil og når de vil uten å bli refusert eller sensurert. Det finnes derimot regler og lover om hva man kan skrive om på en blogg. På blogg.se, en svensk bloggportal kan man lese at man blant annet:

Den information du legger ut, i form av t.ex. tekster, bilder og videoklipp skall vara på svenska engelska eller de nordiska språken och får inte strida mot svensk lag (http://info.blogg.se/33_anvndarvillkor.html).

Man får alltså ikke krenke personer eller grupper eller, bryte taushetsplikten [tystnadsplikt], oppfordre til vold etc, og blogg.se kan stenge en blogg dersom de mener at bloggen bryter mot deres regler.

I hvilken grad blogginformantene føler at de gjennom sin blogg benytter seg av ytringsfriheten er svært variert.

[...] känslan av att jag praktiserar min yttrandefrihet försvinner lite eftersom vi lever i ett land där den tas för givet. Inom andra kulturer kan jag tänka mig att påståendet stämmer mer (Stefan, 25 år).

Så, hva er viktigst, hva man har å si eller muligheten man har til å uttrykke seg i offentligheten? Tar vi ytringsfriheten for gitt siden vi aldri har opplevd å leve i noe annet enn et vel fungerende demokrati der ytringsfrihet er en selvfølge?

Jag har aldrig upplevt hur det är att inte ha yttrandefrihet – jag har aldrig blivit tystad (Lotten, 41 år).

At vi har ytringsfrihet er en selvfølge, men hvordan fungerer den i praksis? Kan man uttrykke seg om hva man vil i det offentlige rommet, uansett hvor provoserende det kan

være for andre? Det offentlige rom blir ofte kommentert for å utelukke store deler av befolkningen når det kommer til å gi plass til kommentarer og synspunkter. Gripsrud (2002) beskriver hvordan alle i offentligheten skal tale med like stor rett, og argumentasjonen er det avgjørende i stedet for den sosiale posisjonen. Det er ofte de samme som får uttrykke seg i ulike saker, det er vanskelig for en ”vanlig person” å komme til uttrykk i mediene. Her kan bloggen fylle en viktig funksjon.

Allt man behøver for å sprida sitt budskap, er en dator med internettkoppling (Elin, 17 år).

Tycker blogg fyller en viktig funksjon – alle har mulighet å ha en røst og en åsikt og nå ut (Camilla, 31 år).

Man kan fort gjøre feiltakelsen å tro at bloggen er usensurert og fri i vår del av verden. At det pågår sensur av blogger er ikke uvanlig i land som Kina, Libya og Egypt (www.dagbladet.no, 2005-11-05). Men også her i Sverige og i Norge går det rykter om sensur av visse blogger. En form for sensur kan man også kalle det valget som den svenske SVT-journalisten Per Gudmundson fikk da han avslørte for sin sjef i SVT at han skrev en blogg. I sin siste bloggpost skriver Gudmundson:

Kanal-ledningen har bestemt seg for at de program jeg er redaktør for ska få vara kvar under det kommande året. Och jobbet är mitt, om jag vill ha det. Men jag får inte fortsätta skriva. Min chef har konstaterat att skriverierna strider emot kravet ”att i offentliga sammanhang avhålla sig från uttalanden och åtgärder som kan medföra att företagets opartiskhet med fog kan ifrågasättas”, om jag förstod den muntliga informationen korrekt. Och det där är inget svårt val för mig. Jag har alltid varit till salu, som alla andra journalister (<http://gudmundson.blogspot.com/>).

Gudmundson var selv overbevist om at den største grunnen til at han måtte slutte å blogge var at han støttet krigen mot terrorismen, for som han selv sier så er SVT ”en virksomhet där 70 procent av de anställda sympatiserar med vänsterblocket [...]” (<http://gudmundson.blogspot.com/>). På sin SVT`s hjemmeside står det at ”SVT står fritt och oberoende från både politiskt och kommersiellt inflytande” (www.svt.se), og de skriver også at ”Ett public service-företag skall spegla omvärlden ur många olika perspektiv. Som SVT-tittare ska man kunna ta reda på vad som tilldrar sig i landet och världen runtomkring så att man själv kan bilda sig en egen åsikt” (www.svt.se).

Man skal ikke se bort ifra at dette er et vanlig fenomen, men at ikke alle tør å stå opp for sin sak som Gudmundson gjorde. Å gi en person valget mellom jobb og blogg er en form for sensur som er vanskeligere å oppdage enn sensuren man ofte hører om fra land som Kina, Libya og Egypt der myndighetene stenger ned blogger og fengsler bloggere fordi de for eksempel ytret seg kritisk til både de egyptiske myndighetene og til islamsk

fundamentalisme (www.dagbladet.no, 2005-11-05). Det er nesten ironisk at SVT, som vil formidle ulike perspektiv, ikke lar en av sine journalister skrive om sitt perspektiv i en blogg som han selv står for.

Dette var bare et eksempel på at sensur ikke trener å være så åpenbart som man kanskje tenker seg det. At SVT driver bloggsensur ved å nekte en av sine ansatte å blogge er garantert bare toppen av isberget av alle ulike former for sensur som pågår, og det finnes sikkert mange liknende eksempler på at bloggen ikke er så fri og usensurert som man kan få inntrykk av.

En form for sensur og filtrering pågår i aller høyeste grad også på bloggene. Bloggens "eier" [ägare] har mulighet til å sensurere, ta bort kommentarer, ta bort hele kommentarfunksjonen og altså på samme måte som en avisredaktør bestemme hva som skal presenteres og ikke. Svekker dette synet på bloggen som et forum med demokratiske kvaliteter?

En av frihetene som ytringsfriheten er ment å dekke er blant annet friheten til kunne uttrykke seg offentlig. Flere av svarene på min bloggundersøkelse gav uttrykk for at dersom ikke bloggen hadde funnet hadde de antakeligvis ikke uttrykt seg offentlig i det hele tatt.

Nej, det hade jag med all sannolikhet inte gjort (Anders).

Nej. Jag skriver kåserier som jag publicerar, men det är inte alls samma sak (Lotten, 41 år).

Att blogga idag tycker jag är lite som att "ha en egen hemsida" var förr i tiden. den stora skillnaden är ju att det är så mycket enklare att publicera sig själv via en blogg än med en klassisk hemsida. För att svara på frågan: Nej jag tror inte jag hade publicerat mina tankar/idéer/åsikter på andra sätt om jag inte hade bloggat, det blir helt enkelt för omständigt (Stefan, 25 år).

Andre uttrykker at de allerede uttrykker seg på andre måter, blant annet gjennom politiske verv, leserinnlegg i aviser, på diskusjonsforum på Internet (som ikke er blogg) osv.

Da hadde jeg nok fortsatt med å skrive leserbrev i avisene (Elisabeth, 17 år).

Mitt bloggande har gjort så att jag även har börjat skriva insändare/debattartiklar i dagspressen. Om jag hade gjort detta utan att i förväg ha bloggat vet jag inte, men det är möjligt (Erik, 43).

Jag har en egen spalt i Juristernas studenttidning och annars skriver jag krönikor i VeckoRevyens så ja – jag får ut mina åsikter på annat sätt! (Karolina 26 år).

Det er lett å si at man ville uttrykt seg selv om man ikke hadde hatt bloggen, og det er overraskende mange som svarer at de hadde skrevet leserinnlegg i aviser. Problemet med denne måten å uttrykke seg er at mengden leserinnlegg i aviser er relativt få om man sammenlikner med mulighetene man har gjennom blogg. Leserinnlegg i avisene går også gjennom en form for sensur ved at en redaksjon /gatekeeper/ -rolle plukker ut de han/hun/de finner mest interessante. Leserinnlegg i aviser har også en tendens til å bli forkortet av avisredaksjonen dersom de finner innlegget for langt.

Jag kan på bloggen vara skarpere i tonen, lite rakare, lite tuffare, lite knäppare, lite mer ironisk, lite mer spridd i ämnena, och inte minst kan jag kommentera lokala händelser. Men annars skriver jag väldigt mycket insändare och debattartiklar i lokaltidningen. Där måste jag skriva på ett helt annat sätt (Britt Marie, 55 år).

Bloggar är ett kul sätt att få ofiltrerad information från sköna människor, framför allt från folk som annars inte skulle ha ett forum att skriva i som t e x en tidning (Mats, 29 år).

Flere av informantene beskriver hvordan de opplever det kom positivt at man kan skrive for folk fra hele landet, eller hele verden om man vil. Man kan nå ut til langt flere enn i mange andre medier. På denne måten blir ikke den fysiske avstanden en faktor som hindrer folk fra å kommunisere, slik man kan si at det var på tiden Habermas (1962/2003) beskrev i *Borgerlig Offentlighet*, der medborgerne samlet seg på kaffehus for å diskutere. Slik kaffehusene en gang var medium for den ”tradisjonelle” borgelige offentlighet, er bloggen medium for den ”digitale” offentlighet.

Vi har cirka 900 unika besökare varje vecka. Så många hade vi inte nått ut till varje vecka annars (”Röda Raketer”).

Med dette i tankene, at man kan nå ut til hele sverige eller hele verden og at avstand ikke er en faktor som har noe å si, hindrer deltakelse, samtal eller diskusjon kan man se på det som en betenkelig at det lages bloggportaler der alle blogger blir utplassert på et sverigekart (jmf www.bloggkartan.se/, <http://svensk.lemonad.org/>). Man kan si at Internet har gjort geografi unødvendig. Man kan spørre seg hvem som har noe å vinne på å gjøre bloggans mangfold til et geografisk spørsmål?

Jeg ser på det som at det er lettere å holde kontakt med familie og venner via bloggen min [...] Jeg leser også blogger fra distriktet der jeg er født og oppvokst (Kvinne, 32 år).

Til tross for at Internet og blogg gir oss muligheten til å kommunisere og nå ut til mennesker over hele verden, skal man ikke glemme at det er minst like viktig at man kan bruke Internet og blogg til å kommunisere mer lokalt. Dette kan være vel så viktig for visse mennesker, og derfor kan bloggportaler som plasserer blogger på et kart ha en funksjon for visse bloggere.

Det er også verd å tenke på at en blogger ofte må, som tidligere forklart, *pinge* sin blogg for å få lesere eller få oppmerksomhet mot sin blogg på andre måter. Man kan med andre ord ikke regne med å nå ut til hele verden bare fordi man blogger. Det krever en hel del innsats og i visse tilfeller også en god porsjon flaks!

Med digitale medier har man fått muligheter som vi aldri tidligere har hatt, og man kan si at man idag er et ledd nærmere mediene i forhold til tiden Habermas (1962/2003) beskriver. Gjennom bloggen har alle i teorien like store sjanser til å bli hørt. Man kan idag gå direkte til mediene for eksempel i form av å opprette en blogg og publisere sine synspunkter direkte, uten noen form for innblanding eller redigering fra journalister etc. Under tiden Habermas (1962/2003) beskriver ble diskusjonene fra kaffehus og salonger redigert og tolket av journalister som senere publiserte materialet i datidens aviser. Idag kan man publisere uredigerte synspunkter og få det publisert så raskt at ingen medier kan sammenlignes med internet på dette området.

Bloggarna har blivit en del av media och det har blivit mycket lättare at nå ut till allmänheten på ett enkelt sätt. I bloggvärlden finns människor som har möjlighet att påverka och det är bra tycker jag (Hanna, 30 år).

Å uttrykke sine meninger i en blogg er ikke ”personlig bindende”. Man behøver ikke å stå til rette for sine meninger på samme måte som om man utfordrer samfunnet gjennom media eller ansikt til ansikt. Dette kan gi blogg et preg av provokative kommentarer, kommentarer man skriver med målet om å søke en reaksjon hos en leser.

Jeg får kommentarer stortsett på hvert innlegg, når jeg skriver om lokalpolitikk og lignende, skriver jeg på en såpass ”provoserende” måte for å skape debatt og få kommentarer. jeg elsker å skape debatt og leke djevelens advokat. [...] min favorittblogg er bloggen til lokalavisa mi -der går debattene svært heftig for seg, og jeg er ofte med og hauser opp stemninga (Heidi).

Der mediene ofte presenterer en sak fra en side kan blogger presentere saken fra andre sider, og dermed, ikke minst i teorien, fungere som et effektivt middel i å gi oss et helhetsbilde så hver og en kan dra egne konklusjoner uavhengig av hva de store mediene presenterer som sin ”virkelighet”. Etter min mening er hverken blogger eller nyheter objektive, så da er det opp til hvert enkeltindivid å lete fram til ”sannheten” i jungelen av subjektive nyheter. Dette kan skape store ”kløfter” mellom de som har kunnskap og energi til å selektivt velge og sortere hvilke nyheter som er viktige og bra, til de som ikke har samme kunnskap og mulighet til det.

Jag tror att bloggen är på uppgång som ett journalistiskt verktyg vid sidan av dagspress och andra medier. Eftersom saker sällan är svart eller vitt nu för tiden, och gråzonen ökar i stort sett varje dag, så tror jag att blogggen huvudsakliga funktion kommer bli att

kommentera nyheter och lämna perspektiv på dem, vilket kommer leda till att i alla fall aktiva nyhetskonsumenter har en chans att få en mer nyanserad bild av verkligheten” (Martin, 19 år).

Jag bloggar om mina egna observationer [sic] och funderingar i olika ämnen som intresserar mig, och där jag tycker att det skrivs för lite eller ”för snävt” eller ur ”fel” perspektiv i tidningarna (Gunnar, 44 år).

I deliberative samtal handlar det om at ulike syn på en sak, oppfatninger og verdier løftes fram og prøves opp mot hverandre for så å streve mot at hver og en reflekterer over sitt synspunkt gjennom å lytte, tenke etter, søker etter argument og vurderer andres synspunkter. På bloggen blir man tvunget til å ”lytte” på eller mer konkret lese hverandres resonnement da blogg fungerer som en skriftlig samtale og dermed ikke kan avbrytes. Min bloggundersøkelse ga mange interessante svar på dette området, og en tendens til at bloggerne ikke er så interessert i å reflektere over sine synspunkter, søke etter argument eller vurdere andres synspunkter. I stedet finnes det en tendens til å forsøke å få andre til å ta del av egne synspunkter.

Jeg skriver også for å få oppmerksomhet, eller for å ta et initiativ til noe som opptar mye av min tid og som jeg vil ha andre med på - for å se om det er flere som mener det samme som meg [...] Jeg trenger kommentarer for å vite at jeg har personer som støtter mine påstander, hva enn det måtte være (Stian).

Jeg unngår politiske weblogger, ettersom jeg har klare politiske meninger, og ikke ønsker å diskutere de med andre (Martin, 29 år).

Å bruke bloggen til selvbekreftelse er en handling som i aller høyeste grad strider mot det deliberative idealet! Teorien om deliberativ demokrati handler i aller høyeste grad om å ta del av andres synspunkter, vurdere og diskutere disse og utvikle sine kunnskaper og synspunkter, og ikke om å fremme seg selv og sin egen sak som første prioritet.

Det var likevel et par unntak der bloggerne viste interesse for å ta del av andres tanker og synspunkter samt reflektere over sitt standpunkt.

Jag bloggar för att få struktur i mitt eget tankesystem, för att få kritik och för att utveckla mina egna tankar kring grundläggande politiska och filosofiska frågor. [...] Jag letar efter sanningar och goda värderingar, det borde vara den främsta uppgiften för hela samhällslivet och därmed intressera alla människor (Anders).

Jag bloggar för att testa resonemang och funderingar för andra bloggare, mig själv och de som bara läser bloggar (Eric, 25 år).

Hvilke funksjoner andre blogger har for meg? Først og fremst vil jeg gjerne se ting fra andre perspektiver. Når jeg da leser en blogg fra Dubai så gir det meg et nytt syn på verden (Raymond, 28 år).

Et av de viktigste punktene som deliberativ demokrati bygger på et kollektivt mål å finne felles referanserammer og komme fram til noe alle kan være enige om, et allmenhetens søk etter felles interesser. Altså å oppnå *konsensus*. Her begynner bloggernes funksjoner sammenliknet med deliberativ demokrati å briste. Med tanke på at alle har sin egen blogg og at det ikke finnes ett rom der man går inn og diskuterer sammen, er det vanskelig å si at blogg oppfyller dette punktet av teorien om deliberativ demokrati. Ingen av svarene på min bloggundersøkelse tok opp at de gjennom sin blogg har som mål å oppnå konsensus gjennom sine blogger og diskusjoner via kommentarene.

Noen ganger opplever man kjedereaksjoner ved at en blogger starter på et tema, en annen blogger tar opp tråden og skriver videre om temaet (Frida, 41 år).

I stedet ser det ut til at mange bloggere skriver om mange av de samme sakene da de påvirkes av hverandres blogger. Dette fører ikke nødvendigvis til noen diskusjon eller debatt, men kan sees på som at en sak leses, utvikles og videreføres i ny form. Så hvordan tenker bloggerne om muligheten til å kommentere og diskutere på sine og andres blogger?

Jag får kommentarer – inte överdrivet mycket, men dom dyker upp och det är skönt. Feedback och respons känns inte som en förutsättning, men det blir som någon form av kvitto på det man gör (Hanna, 30 år).

Det är viktigt att få kommentarer – så viktigt att jag kanske inte skulle skriva mer om de plötsligt försvann en dag. Fast nej, förresten. Jag skulle blogga ändå (Lotten, 41 år).

De fleste svarene uttrykker at kommentarer gjør at det blir mer interessant å blogge. Et par uttrykker at bloggen er grunnen til at de fortsetter å blogge og dermed helt nødvendig. Man kan stille seg spørsmålet om det er så at bekreftelse av egne synspunkter og idéer er viktigere enn å ta del av andres?

Habermas tanker om deliberativ demokrati er en grunnleggende idé om hvordan samfunnsengasjementet skal bli bedre. Så til tross for at bloggen ikke oppfyller alle kvaliteter man vanligvis forbiner med deliberativ demokrati kan man si at bloggen i aller høyeste grad gir medborgerne en mulighet til å øke muligheten til å uttrykke seg og dermed sitt samfunnsengasjement.

Men hva om en blogg ikke leses, er den da et forum som fremmer en medborgers mulighet til å uttrykke seg og øke sitt samfunnsengasjement? Er bloggen da et demokratisk fo-

rum? Det store spørsmålet er om altså, hva er viktigst, hva man har å si eller muligheten man har til å uttrykke seg i offentligheten? Og kan man overhodet kalle det offentlighet om ingen leser ens blogg? Man kan også stille spørsmålet om blogger har noen betydning for ikke-bloggere? Dette er spørsmål jeg vil diskutere videre i min slutsats, kapittel 5.

I den deliberative demokratiteorien ser man på hvilken rolle samtalen og debatten mellom medborgerne har for demokratiet. Dersom man utgår fra svarene på bloggundersøkelsen og sammenlikner med tankene om et deliberativt demokrati, der samtalen og diskusjonen står i fokus, viser svarene at bare et fåtall bruker bloggen til diskusjon.

Jeg tror ikke bloggen gir noen videre mulighet til deltagelse eller påvirkning, men det kan absolutt gi en følelse av det – i hvert fall er det et verktøy til å bevisstgjøre og utdanne bloggeren selv. Hvis man skal mene noe om en sak, bør man også sette seg inn i saken, og det betyr å drive research. Dessuten kan det ikke være noe annet enn positivt at flere mennesker blir flinkere til å finne gode argumenter for et standpunkt, for så å presentere dem skriftlig på en måte som engasjerer, underholder og provoserer leserne. Og at man i tillegg lærer å føre en debatt og å takle å bli tatt med buksa nede. Ikke minst det siste er jo nyttig hvis man har tenkt seg inn i politikken
(Anonym mann, 39 år).

4.6.1 Digital divide

Det må ikke glemmes at det finnes store forskjeller i hvordan vi har mulighet til å utfordre ytringsfriheten via Internet og blogg. Digital Divide er en beskrivelse av “kløften” som information and communications technology (ICT) skaper. Selwyn (2004) skriver om denne problemstillingen i sin artikkel om digital divide, en forklaringsmodell på fire aspekter rundt tilgang (access).

[...]the consequences of engaging meaningfully with ICT could be seen in terms of the effect on individuals’ and communities’ ‘social quality’ – i.e. socioeconomic security, social inclusion, social cohesion and empowerment (Selwyn, 2004:350).

Inspirert av Bourdieu beskriver Selwyn (2004) at *økonomisk kapital*, *sosialt kapital*, og *kulturelt kapital* er viktig for forståelsen og bruken av ICT. Selwyn legger også til teknologisk kapital som et eget aspekt (Selwyn, 2004:354ff).

Store forskjeller finnes mellom generasjoner, men også mellom mennesker med ulik kunnskap på hvordan man tar til seg og bruker ny teknikk som for eksempel data, Internet og blogg. Det er ikke lenger nødvendigvis kvinner og/eller mennesker med lav økonomisk status som blir holdt utenfor den offentlige debatten, slik man kan få inntrykket av at det var i Habermas teorier om offentlighet (1962/2003).

80% av Sveriges befolkning (16 til 64 år) har tilgang til internet, enten hjemme, på job el-

ler via skole og utdanningsinstitusjoner. ”This is high in comparison with other countries. But the fact that one out of five citizens is excluded is unacceptable from a democratic perspective” (Wiklund, 2005:716). Til tross for at det er store forskjeller mellom hvordan generasjoner og mennesker med ulik kunnskap tar til seg og bruker ny teknikk, ser de nordiske regjeringene (jmf Nord 2005:2) positivt på de store forandringene den nye tekniken fører med seg. De fokuserer på at man deltar på ulike måter sammenlignet med ens foreldre eller besteforeldre.

[...] unge mennesker forventer å delta på andre måter enn sine foreldre og besteforeldre, nye mønstre i sosial ulikhet og utdanning gir nye skiller i deltakelse[...] (Nord 2005:2, s.9ff).

Man bør ikke avskrive nye former for kommunikasjon med begrunnelsen at ikke alle kan ta del av den. Det ville isåfall utelukket alle former for kommunikasjon vi benytter oss av idag. Det vil alltid finnes noen som av ulike grunner blir holdt ”utenfor”, men det gjør ikke de nye kommunikasjonsformene mindre viktige. Det er derfor overraskende positivt at regjeringens publikasjoner understreker viktigheten av IT i framtidige diskusjoner og tiltak omkring demokrati. Regjeringen bør oppfordre til debatt, samtale og diskusjon i mange ulike former og forum, både teknologiske og ikke-teknologiske, for å dekke over alles forutsetninger og dermed overbygge ”kløften” som IT skaper.

4.7 Kan blogg brukes som et virkemiddel for å øke deltakelsen i, og dermed skape et mer likestilt og medborgerlig, samfunn?

Som jeg har nevnt før anser regjeringen at bruken av IT blir mer og mer viktig for demokratiet. ”Användandet av IT för att värna och fördjupa demokratin, bl.a. genom att underlätta dialogen mellan medborgare och förtroendevalda, är en viktig framtidsfråga” (www.regeringen.se). En dialog mellom medborgere er også noe den deliberativ demokrati i aller høyeste grad handler om. Kan jeg utifra mine svar se at IT, og da først og fremst blogg, har betydning/betydelse for medborgernes dialog?

Fenomenet blogging er demokratisk på det viset at alle har lov til å lage seg en, men det er ikke det samme som at bloggen blir lest og at den derfor har noe å si for andre (Hildegjerd).

Som tidligere beskrevet kan man si at blogging utfordrer mange sider av samfunnet. Som jeg skrev tidligere i oppgaven er medborgeren ifølge det *logistiske* perspektivet først og fremst en medborger gjennom sine sivile, politiske og sosiale rettigheter. Man kan med det i bakhodet stille spørsmåltegn ved at blogging får konsekvenser for bloggernes følelse av å være med delaktige i demokratiet?

Man kan ta del av de demokratiske processerna på många sätt, och visst kan man det med bloggar. Men att tro att man – påverkar – de demokratiske-processerna tycker jag är aningen blåögt (Emil, 25 år).

Jeg synes blogging er en god måte og [sic] ytre seg på, men ikke en god måte og [sic] drive demokratiske prosesser på (Marius, 21 år).

Jeg mener det er riktig at man gis en større mulighet til å være med på å påvirke meninger som kan føre til demokratiske prosesser (Anonym mann).

Svarene er svært ulike og det er mulig det er for tidlig å si noe om hvorvidt blogging påvirker folks følelse av å være med delaktige i demokratiske prosesser. Det er mulig at blogg som fenomen bør gis mer oppmerksomhet av for eksempel regjeringen som en innsats for et økt og mer likestilt samfunn for at folk skal føle at deres stemme og deres blogg har noe å si for andre enn bare seg selv.

Til tross for at bloggen ikke lever opp til alt et deliberativt demokrati står for, er det ingen tvil om at bloggen oppfyller mange demokratiske kvaliteter som blant annet ytringsfrihet. Svarene på min bloggundersøkelse viser at bloggen har stor betydelse for en del av bloggernes dialog med andre medborgere.

Som tidligere nevnt viser en undersøkelse at hver tredje nordmann med nettilgang har formulert egne debattinnlegg på blogger (www.dagbladet.no, 2006-03-20). Dette er et stort antall sammenliknet med andre former for publisering og kommunikasjon mellom medborgere, og viser på hvilken kraft og hvilket potensiale bloggen har som forum for at medborgere kan publisere sine tanker og synspunkter. Derimot sier det altså ingenting om at bloggen dermed automatisk blir lest og hørt av andre, en svakhet bloggen deler med mange andre medier og publiseringskanaler.

At medborgerne fører en dialog med hverandre er i aller høyeste grad viktig i følge det deliberative idealet. Gjennom dialog kan man diskutere, skape forståelse og utvide sin kunnskap. At dialogen skjer via Internet og blogg gjør den ikke mindre viktig. Tvert om, det finnes fordeler med at man ikke møtes ansikt til ansikt. På den måten kan man si at dialogen i teorien er mer likestilt, alle har en stemme, være seg det er en kjent politiker eller en ung student.

Det råder store forskjeller i hvordan ulike samfunnsforskere vektlegger viktigheten av samtale og dialog, noe jeg vil komme tilbake til i neste kapittel, slutsatsen.

Kapittel 5: Sluttsats

Men hva om en blogg ikke leses, er den da et forum som fremmer en medborgers mulighet til å uttrykke seg og øke sitt samfunnsengasjement? Er bloggen da et demokratisk forum? Det store spørsmålet er om altså, hva er viktigst, hva man har å si eller muligheten man har til å uttrykke seg i offentligheten? Og kan man overhodet kalle det offentlighet om ingen leser ens blogg? Man kan også stille spørsmålet om blogger har noen betydning for ikke-bloggere?

Man kan si at bloggen i visse tilfeller kan ha en indirekte betydelse for folk som ikke blogger. Blant annet når bloggen blir en nyhetssak (jmf Danielsson / Eduards – saken) og/eller at den får stor oppmerksomhet (jmf Linda Skugges blogg). Men likhetene mellom disse ulike måtene bloggen får oppmerksomhet på er at bloggen blir tatt inn i en annen mediekanal for at ikke-bloggere får høre om det og leser om det. I det første eksempelet med Danielsson/Eduards blir blogg diskutert i aviser og i nyheter på radio og tv, mens i Linda Skugges eksempel blir bloggen som en egen artikkel i en Internetavis. Dette kan tyde på at bloggen som et eget fenomen ikke har så stor gjennomslagskraft blant ikke-bloggere før den tas inn i en annen form for medie og presenteres på en måte vi kjenner igjen og er vant til å konsumere.

Blogg oppfyller kanskje ikke alle ”kravene” om å være et forum med deliberative kvaliteter, men har kvaliteter ved seg som blant annet regjeringen og medborgerne burde få øynene opp for. Muligheten for alle til å uttrykke seg fritt og på i teorien like vilkår er kvaliteter andre forum aldri har oppnådd på samme måten som blogg har. Men at alle har mulighet til å uttrykke seg gir ikke automatisk mange lesere av bloggen. Det er likevel verd å tenke gjennom hvorvidt bloggen kan spille en større rolle for folks følelse av et økt samfunnsengasjement, til tross for at få eller ingen leser bloggen uten en stor innsats fra bloggerens side. Å ha muligheten til fritt å delta, publisere sine synspunkter og i tillegg å øke sin kunnskap og kritisk tenkende er etter min mening viktige elementer i et vel fungerende demokrati.

Men hvor viktig er dialogens rolle for demokratiet? Teorien om deliberativ demokrati legger stor vekt på dialog og samtale som et av de viktigste elementene for den demokratiske prosessen. Det råder derimot stor uenighet blant samfunnsforskere om hvorvidt konversasjon og samtale er så viktige for demokratiet eller ikke. Michael Schudson er en av de som stiller spørsmålsteget ved den store oppmerksomheten som samtalen har fått for demokratiet og kritiserer blant annet Habermas. I sin artikkel *”Why Conversation is Not the Soul of Democracy”* (1997) uttrykker han skepsis til at samtalen er så spontant og fritt som det må være om det skal tjene demokratiet. ”But what is – or what was or what might be – this ideal conversation at the very soul of democratic life? Are we to ima-

gine it as a form of social life spontaneous and free?" (Schudson, 1997:298). Schudson beskriver hvordan relasjonen mellom pressen og staten har endret seg over tid. Pressen har etterhvert blitt uttalt "objektiv" og er ikke lenger en "forlenger" av samtalet, som blant annet Habermas (1962/2003) beskriver at det var under tiden da de første avisene og magasinene kom.

Conversation at large is the DNA or germ plasm of social life [...] Conversation in democracy may differ from conversation elsewhere not because democracy bubbles up from conversation but because democratic political norms and institutions instruct and shape conversations to begin with [...] Democracy creates democratic conversation more than conversation naturally creates democracy (Schudson, 1997:305-6).

Schudson er skeptisk til at deliberative diskurs blir brukt på store forsamlinger for å komme fram til og ta avgjørelser. "The larger the group, the more I want rules of engagement because I am slow of speech. This is part of what the romance-of-conversation fails to understand" (Schudson, 1997:307).

Det ser ut til at regjeringen har en stor tro og tillitt til samtalet og diskusjonens betydelse for demokratiet. Det skrives mye fra regjeringens side om å utvikle demokratiet og oppfordrer til deltakelse og til arenaer som fremmer samtale og diskusjon. Derfor er det svært betenkelig at regjeringen bruker 4-6 uker på å svare på en mail med ett enkelt og seriøst spørsmål. Hadde regjeringen vært mer åpne for å svare på spørsmål fra sine medborgere, for eksempel i form av blogger, hadde de muligens fått den arenaen de etterlyser som fremmer folks mulighet til å ta del av de demokratiske prosessene. Jeg tror personlig at bloggen utgjør en viktig funksjon i dagens og framtidens diskusjons- og nyhetsbilde og det er på tide at også regjeringen våkner opp og ser hvilket potensiale bloggen og Internet har som arena for det regjeringen ønsker, nemlig større deltakelse, mer diskusjon og debatt og en økt mulighet for medborgerne til å ta del i de demokratiske prosessene.

Det er også ironisk at regjeringen har en hjemmeside som for meg har vært svært vanskelig å navigere i. De burde legge stor vekt på at det de uttrykker er klart, tydelig og lett å forstå, det gjelder alle måter de kommuniserer ut til medborgerne, så også hvordan deres hjemmeside fungerer.

Det hadde vært interessant å se mer forskning på emnet diskusjon og samtale og deres rolle for demokratiet, og hvilke medier som egner seg best til å eventuelt være forum for diskusjon og samtale.

Man skal ikke avskrive bloggens rolle i framtidige valg. Som jeg nevnte i analysen uttrykker Observer at "Bloggerne er mer tematisk strukturert og opptatt av sak og substans, mens de etablerte mediene har lagt vekt på det politiske spillet og regjeringsalternativene

innledningsvis i valgkampen” (<http://www.observer.no>). At man tar rede på mer om politikk gjennom blogg kan komme til å bli et vanlig forekommende, og føles som en mer naturlig vei å gå for folk som er lei av hvordan tradisjonelle medier behandler politikk som emne, med den person- og skandalefokuseringen som preger mange medier.

Mange hevder at ny teknikk skaper større forskjeller mellom generasjoner og mennesker med ulik kunnskap av ulike typer. Det er sant, men som samarbeidet mellom de nordiske regjeringene understreket i sin rapport (Nord 2005:2) handler det om at ”[...] unge mennesker forventer å delta på andre måter enn sine foreldre og besteforeldre, nye mønstre i sosial ulikhet og utdanning gir nye skiller i deltakelse[...]” (Nord 2005:2, s.9ff). Man skal ikke se bort ifra viktigheten og mulighetene med ny teknikk fordi det skaper klyfter. Man bør i stedet oppmuntre til større deltakelse blant alle, med de forutsetningene som finnes for deltakelse og kapasitet. Dessuten viser mine blogginformanter at alder ikke spiller så stor rolle som man kanskje har trodd. Annika 60 år blogger med en like stor selvfølge som Emma 17 år.

Jeg avslutter med et passende sitat fra en av blogginformantene:

Bloggen har et stort potensiale å påvirke verden, men vi vet ennå ikke riktig hvordan det skal skje (Annika, 60 år).

Kapittel 6: Referenser

Trykte kilder:

- Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (2000). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Eriksen, Erik Oddvar & Weigård, Jarle (2000). *Habermas politiska teori*. Lund: Studentlitteratur.
- Gillmor, Dan (2004). *We the Media. Grassroots Journalism by the People, for the People*. Sebastopol: O'Reilly. (<http://www.authorama.com/we-the-media-1.html>).
- Gripsrud, Jostein (2002). *Mediekultur. Mediesambälle*. Göteborg: Daidalos
- Habermas, Jürgen (1962/2003). *Borgerlig Offentlighet*. Lund: Arkiv förlag.
- Habermas, Jürgen (1995). *Diskurs, rätt och demokrati*. Göteborg: Daidalos.
- Habermas, Jürgen (1996). *Between Facts and Norms*. Cambridge: Polity press.
- Habermas, Jürgen (2001). *Den postnationella konstellationen*. Göteborg: Daidalos.
- Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitative forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Olsson, Tobias (2002). *Mycket väsen om ingenting. Hur datorn och internet undgår att formas till medborgarens tekniker*. Uppsala University Library: Stockholm.
- Premfors, Rune & Roth Klas (red) (2004). *Deliberativ demokrati*. Lund: Studentlitteratur.
- Spång, Mikael (2005). *Det moderna demokratiidealet*. Lund: Studentlitteratur.
- Thompson, John B (2001). *Medierna och moderniteten*. Göteborg: Daidalos.
- Åström, Joachim (2004). *Mot en digital demokrati? Teknik, politik och institutionell förändring*. Universitetsbiblioteket: Örebro.

Statlige publikasjoner:

Ástgeirsdóttir et al (2005a:2). Nord 2005:2. *Demokrati og engagement -Paradokser i de nordiske demokratier* (antologi). Nordisk ministerråd: København. (<http://www.norden.org/pub/ovrigt/ovrigt/sk/N2005002.asp>).

Ástgeirsdóttir et al (2005b:701). Anp 2005:701. *Demokrati i Norden*. Nordisk Ministerråd: København. (<http://www.regeringen.se/content/1/c6/03/90/23/f7772809.pdf>).

Göransson et al (2000). SOU 2000:1: *En utbållig demokrati! Politik för folkstyrelse på 2000-talet*. Stockholm.

Regeringskansliet (2004). *Demokratipolitik*. FAKTABLAD. Justitiedepartementet. Ju 04.18.

Regeringens proposition. *Demokrati för det nya seklet*. 2001/02:80

Regeringens skrivelse. *Demokratipolitik*. 2003/04:110

Artikler:

Deuze, Mark (2003). *The web and its journalism: considering the consequences of different types of newsmedia online*. New Media & Society, Volume 5(2):203-230.

Matheson, Donald (2004) *Weblogs and the Epistemology of the News: Some Trends in Online Journalism*. New Media & Society, Volume 6(4):443-468.

McIntosh, Shawn (2005). *Blogs: has their time finally come – or gone?*. Global Media and Communication, Volume 1(3): 385–388

Selwyn, Neil (2004) *Reconsidering political and popular understandings of the digital divide*. New Media & Society, Volume 6(3): 341-362.

Waldstein, Maxim (2005). *The politics of the web: the case of one newsgroup*. Media, Culture & Society, Volume 27(5): 739–763

Wiklund, Hans (2005). *A Habermasian analysis of the deliberative democratic potential of ICT-enabled services in Swedish municipalities*. New Media & Society, Volume 7(5): 701-723.

Artikler fra internet:

Wiese, Andreas (2005). *De nye vokterne*.
www.dagbladet.no, 2005-05-09

Erlandsen, Egil (2005) *Blogg-flopp*.
www.dagbladet.no, 2005-06-11

Hammerfeld, Jon Reidar (2005) *Slår til mot bloggere i Libya, Kina og Egypt*.
www.dagbladet.no, 2005-11-05

Meland, Knut Jul (2006) *Bloggbølgen skyller videre*.
www.dagbladet.no, 2006-03-20

Internetsider:

Blogg.se, svensk bloggportal.
www.blogg.se, 2006-05-25

Bloggarane - ny maktfaktor i valkampen. 2005-08-26.
www.nesteklikk.no

Blogger.com, side der man starter sin egen blogg, eid av Google.com.
www.blogger.com, 2006-03-20

Blogging.no, norsk bloggside tilhørende avisen Dagbladet.
www.blogging.no, 2006-02-25

Bloggportal, en slags katalog over svenske blogger
www.bloggportalen.se, 2006-01-23

Blogpulse, Internetmarknadsføringsforetaget Intelliseeks søkemotor
www.blogpulse.com/, 2006-04-29

Intressant, en side som ifølge seg selv er en katalog over de mest interessante bloggene
<http://intressant.se/>, 2006-02-01

Knuff, en side som presenterer det flest bloggere blogger om nå
www.knuff.se, 2006-02-15

Nationalencyklopedin online

www.ne.se, 2006-05-01, søkeord: medborgare

www.ne.se, 2006-05-02, søkeord: jämlikhet

Nesteklikk, norskInternetmagasin

www.nesteklikk.no, 2005-08-26

Observer, Norges største selskap innen mediedatabaser, distribusjons-løsninger, medie-
overvåking og medieanalyse

www.observer.no, 2005-08-23

Regeringskansliets hjemmeside.

www.regeringen.se, 2006-02-25

Svensk televisions hjemmeside,

www.svt.se, 2006-04-30

Webrådgiver Fredrik Wackås hjemmeside

<http://www.wpr.se/> , 2006-04-10

Blogger:

Per Gudmundsons blogg, SVT-journalist.

<http://gudmundson.blogspot.com/>

Hagen, Carl I (2005) Påfallende taust om USA-hjelp...

<http://blog.vg.no/blog964.html>. 2005-12-12

Halvorsen, Kristin (2005), bloggen til norges finansminister.

http://blog.vg.no/blog/partileder/partileder_kristin_halforsen. 2005-12-12

Svensk, 79-åring kvinne som blogger fra aldershjemmet.

www.blogger.com/profile/16715121. 2006-03-10

Wallström, Margot. Visepresident i EU. Blogg.

<http://weblog.jrc.cec.eu.int/page/wallstrom>. 2005-04-28

Kapittel 7: Bilag

Bilag 1:

Appendix - Gestaltande eksamensarbeid

Intensjonen med og problemformuleringen for hele mitt eksamensarbeid tar utgangspunkt i spørsmålene:

1) Hvordan kobler den svenske regjeringen sitt policymål for deliberativt demokrati til ny informasjons- og kommunikasjonsteknikk?

2) Blir blogg som forum brukt på linje med tankene om hvordan et deliberativt demokrati bør fungere?

og tar utgangspunkt i hypotesen som gjelder for både oppgaven og for mitt gestaltande arbeid: *jo flere som blogger desto mer demokratisk blir bloggen som forum.*

Mitt gestaltande eksamensarbeid er en reklamekampanje i form av 5 boards og en liten folder. Målet med kampanjen er å få folk til å bli nysgjerrige på fenomenet blogging. Tanken er også at jo flere som vet hva blogging er og jo flere som blogger desto større gjennomslagskraft vil blogging kunne få.

Målgruppen for reklamekampanjen er mennesker i alderen 20-30 år. Kort beskrevet kan man si at typiske drag for den tenkte målgruppen er at de leser på universitet/høyskole. De er lagom engasjert i samfunns spørsmål, men antakeligvis ikke medlem av noe politisk parti.

Sterke, klare og provoserende budskap var det jeg ville formidle. Jeg valgte å fokusere på hvilke muligheter som finnes med blogging og det resulterte i følgende reklameboards:

1: *"Detta är min målgrupp... Vilken är din?"*

Blogging har den fordel at man kan skrive med hele verden som målgruppe.

2: *"Bli ditt eget varumärke"*

Med denne boardsen har jeg lekt med tanken om at man gjennom å uttrykke seg gjennom blogg kan bygge opp sin egen identitet, bli sitt eget varemerke. Man kan blogge anonymt, man kan blogge om hva man vil, man kan uttrykke seg slik man vil og dermed være med å styre hvordan andre skal tolke ens person. Denne boardsen er også litt ironisk ment i disse tider hvor det er så mye snakk om varemerker, personlig identitet etc.

3: "Törs du visa vad du står för?"

Det er veldig lett å være kritisk til alt og alle. En annen sak er å sette sine kritiske synspunkter i et system og la andre ta del av det.

4: "Berätta för alla att grannens hund kissar i hissen"

Boards 1 fokuserte på at man kan ha hele verden som målgruppe. Med denne boardsen ville jeg vise at man også kan bruke bloggen til å ytre lokale synspunkter. Man kan med andre ord velge for hvor bredt publikum man skriver for, globalt eller lokalt. Man kan skrive om små, trivielle saker som at grannens hund har kissat i hissen eller om store globale problemer.

5: "När använde du dig av yttrandefriheten senast?"

Ytringsfrihet er en av grunnpilarene i et vestlig demokrati, og det snakkes mye og ofte om hvor viktig det er, spesielt i disse tider med blant annet Muhammed-tegningene. Spørsmålet er hvor ofte vi utfordrer den. Denne boards er ment å være provoserende. Man tar ytringsfriheten for gitt, men anvender vi oss av den? Megafonen i bakgrunnen blir ofte brukt som symbol på at man vil bli hørt av et stort antall mennesker, ofte brukt i demonstrasjonssammenheng. Jeg har brukt den som et symbol på at blogging kan være en form for demonstrasjon, der man i tillegg kan nå ut til mange mennesker.

Avsender på mine reklameboards er "blogg.se", en allerede eksisterende bloggside. Men man kunne også tenkt seg at avsender kunne vært for eksempel regjeringens arbeid for å fremme folks deltakelse i demokratiet (jmf www.regeringen.se).

Folder:

Min folder er ment som en mini-guide til hva blogging er, også denne først og fremst for å vekke nysgjerrigheten rundt fenomenet blogging og få folk til å forstå hvor lett de kan publisere sine egne tanker, idéer og historier. Den er liten og ment å ligge på kafèer, skoler etc sammen med klubb-inbydelser, andre små brosjyrer etc.

Bilag 2: svenske frågor bloggarna

1. När började du att blogga?
2. Vad bloggar du om?
3. Varför bloggar du? Skriver du först och främst för någon speciell mottagare eller för dig själv?
4. Får ofta kommentarer på dina bloggar? Skriver du för att få kommentarer? Hur viktigt är det att få kommentarer?
5. Vilken funktion har andras bloggar för dig? Vilka läser du, vilka kommenterar du?
6. I fall du inte hade bloggat, tror du da att du hade publicerat dina tankar/idéer/åsikter på andra sätt än genom din blogg?
7. Känner du att du genom din blogg är med och påverkar samhället?
8. Tror du att bloggen har någon slags funktion för samhället generellt?
9. Hur ser du på påståendet ”bloggen gör att min röst blir hörd av flera personer än om blogg inte hade varit uppfunnet”?
10. Hur ser du på påståendet ”bloggen ökar min möjlighet/känsla av att ta del i de demokratiska processerna” (t.ex val, yttrandefihet etc).

Bilag 3: norske spørsmål til bloggerne

2. Når begynte du å blogge?
3. Hva blogger du om?
4. Hvorfor blogger du? Skriver du først og fremst for noen spesielle eller for deg selv?
5. Får ofte kommentarer på bloggene dine? Skriver du for å få kommentarer? Hvor viktig er det å få kommentarer?
6. Hvilken funksjon har andres blogger for deg? Hvilke leser du etc, hvilke kommenterer du?
7. Hvis du ikke hadde blogget, tror du at du hadde publisert dine tanker/idèer/meninger på andre måter da?
8. Føler du at du, gjennom din blogg, er med å påvirker samfunnet?
9. Tror du bloggen har noen funksjon for samfunnet generelt?
10. Hvordan ser du på utsagnet: ”bloggen gjør at min stemme blir hørt av flere enn dersom blogg ikke hadde vært oppfunnet” ?
11. Hvordan ser du på utsagnet: ”bloggen øker min mulighet/følelse av å delta i de demokratiske prosessene” (som f.eks valg, ytringsfrihet etc)?

